BENKI KUU YA TANZANIA

Tathmini Ya Mwenendo Wa Uchumi

Juni 2026

Yaliyomo

1.0 Mwenendo wa Uchumi wa Dunia..1
2.0 Mwenendo wa Uchumi wa Taifa..3
2.1 Mfumuko wa Bei..3
2.2 Sera ya Fedha..5
2.3 Viwango vya Riba..7
2.4 Masoko ya Fedha..8
2.5 Utekelezaji wa Bajeti ya Serikali..9
2.6 Mwenendo wa Deni la Taifa..10
2.7 Mwenendo wa Sekta ya Nje..12
3.0 Mwenendo wa Uchumi Zanzibar..17
3.1 Mfumuko wa Bei..17
3.2 Bajeti ya Serikali..18
3.3 Mwenendo wa Sekta ya Nje..19
VIAMBATISHO..21

1.0 Mwenendo wa Uchumi wa Dunia

Uchumi wa dunia katika kipindi cha mwezi Mei 2026 umeendelea kukabiliwa na hali ya kutokuwa na uhakika, kutokana na mwenendo wa mgogoro unaoendelea Mashariki ya Kati (Kielelezo 1.1a na Kielelezo 1.1b). Mgogoro huo umeendelea kuvuruga uzalishaji na usafirishaji wa bidhaa kutoka nchi za Ghuba ya Uajemi, na kupelekea bei za nishati na bidhaa nyingine muhimu kuendelea kuongezeka, hali inayoathiri imani ya wawekezaji, kupunguza kipato halisi cha kaya na kuongeza shinikizo la mfumuko wa bei duniani.

Kielelezo 1.1a: Fahirisi ya Kutokuwa na Uhakika wa Sera za Dunia

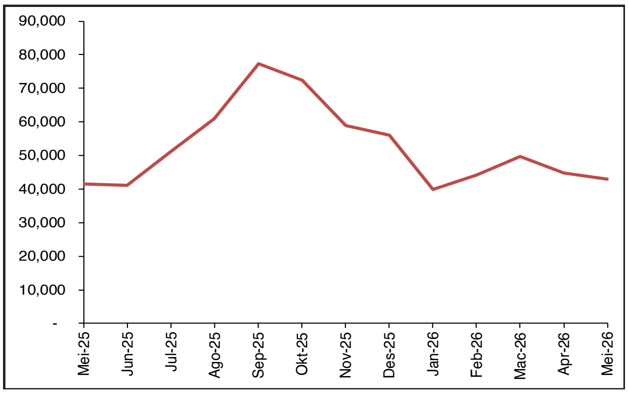

Chanzo: https://www.policyuncertainity.com/trade

Kielelezo 1.1b: Fahirisi ya Kutokuwa na Uhakika wa Biashara Duniani

Chanzo: https://worlduncertainityindex.com/

Kwa mujibu wa taarifa ya uchumi ya OECD ya Juni 2026, ukuaji wa uchumi wa dunia unatarajiwa kupungua na kufikia asilimia 2.8 mwaka 2026 (Kielelezo 1.2), licha ya kuimarika kwa masoko ya ajira, uwekezaji na maendeleo ya Akili Unde. Hatari kubwa inayoweza kusababisha kudorora zaidi kwa uchumi wa dunia katika siku za usoni ni uwezekano wa kuendelea kwa mgogoro katika eneo la Ghuba ya Uajemi, hali inayoweza kusababisha ongezeko kubwa la mfumuko wa bei duniani na hivyo kudhoofisha zaidi shughuli za kiuchumi.

Kielelezo 1.2: Ukuaji Halisi wa Uchumi kwa Baadhi ya Nchi

Asilimia

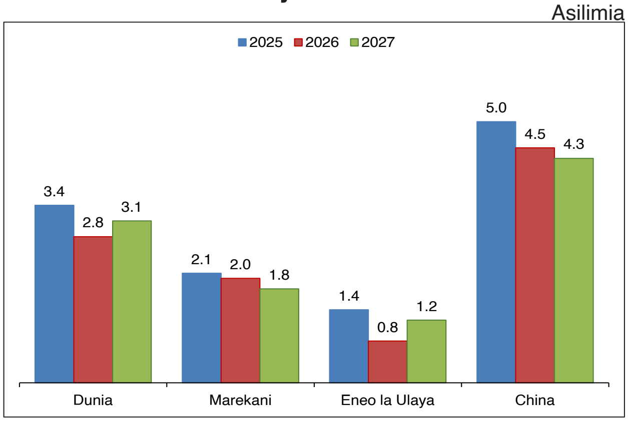

Chanzo: OECD Economic Outlook, Volume 2026 Issue I

Bei ya mafuta ghafi ilipungua kwa kiasi katika kipindi cha mwezi Mei 2026, ambapo wastani wa bei ya mafuta aina ya Brent ilishuka kutoka dola za Marekani 117.29 kwa pipa mwezi Aprili 2026 hadi dola za Marekani 107.14 kwa pipa mwezi Mei 2026. Licha ya kupungua, bei zilibaki juu zaidi ya viwango vilivyokuwepo kabla ya mgogoro kwa takriban dola za Marekani 63 kwa pipa mwishoni mwa mwaka 2025, baada ya kupanda kwa kasi kuanzia mwezi Februari 2026 kutokana na kufungwa kwa Mlango Bahari wa Hormuz, hali iliyopunguza uzalishaji na usafirishaji wa mafuta (Kielelezo. 1.3).

Kielelezo1.3: Wastani wa Bei ya Mafuta Ghafi ya Brent kwa Mwezi

Dola za Marekani kwa Pipa

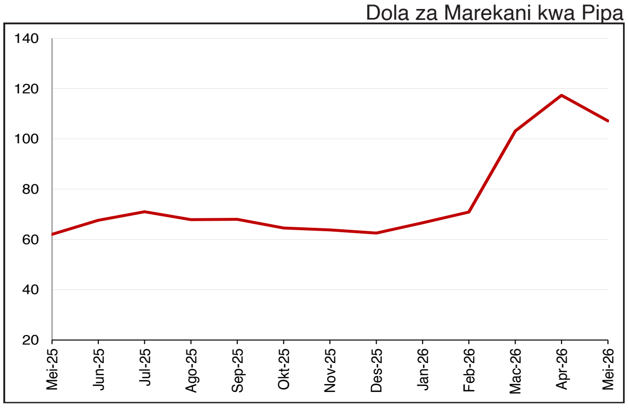

Chanzo: U.S. Energy Information Administration (EIA), Europe Brent Spot Price FOB

Gharama kubwa za nishati ziliendelea kusambaa katika masoko mengine (Kielelezo 1.4). Bei za mbolea ziliendelea kuwa juu mwezi Mei 2026, ambapo mbolea aina ya urea iliuzwa kwa wastani wa dola za Marekani 771 kwa tani, na mbolea aina ya DAP (di-ammonium phosphate) kwa dola za Marekani 770 kwa tani, ikiakisi uhaba wa gesi asilia pamoja na kuvurugika kwa usafirishaji wa malighafi muhimu kutoka nchi za Ghuba ya Uajemi.

Bei za mafuta ya kula ziliendelea kupanda zaidi, ambapo mafuta ya soya yalipanda hadi kufikia wastani wa dola za Marekani 1,775 kwa tani, kutokana na kuongezeka kwa gharama za malighafi na usafirishaji, pamoja na mahitaji makubwa ya mafuta ya dizeli inayotokana na mimea (biodiesel), huku bei ya mafuta ya mawese ilifikia dola za Marekani 1,140 kwa tani. Bei ya dhahabu iliendelea kuwa katika viwango vya juu kihistoria, ikiwa wastani wa dola za Marekani 4,587 kwa wakia troi, ikichagizwa na mahitaji ya rasilimali salama kutokana na mivutano ya kijiopolitiki. Aidha, bei za kahawa zilibaki kuwa chini ya viwango vya juu vilivyorekodiwa mwaka 2025, ambapo bei ya kahawa aina ya Arabika ilishuka kufikia dola za Marekani 6.95 kwa kilogramu kutokana na kupungua kwa vikwazo vya upatikanaji vilivyokuwepo awali.

Kielelezo 1.4: Bei za Bidhaa Ulimwenguni

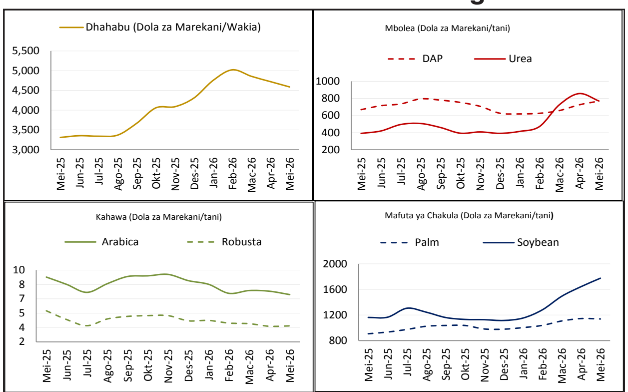

Chanzo: www.worldbank.org/en/research/commodity-markets
Notes: DAP denotes Di-ammonium phosphate

Mwenendo wa bei za bidhaa katika masoko ya dunia uliendelea kuweka mfumuko wa bei duniani katika mwelekeo wa kupanda. Katika nchi zilizoendelea, mfumuko wa bei wa jumla ulibaki tulivu, ingawa ulianza kuonesha dalili za kupanda kutokana na athari za kuongezeka kwa bei za nishati. Aidha, benki kuu za nchi hizo ziliendelea kuchukua tahadhari kwa kutobadilisha viwango vya riba ya sera za fedha hadi kufikia mwezi Mei 2026, huku zikionesha wasiwasi unaoongezeka kuhusu athari za mfumuko wa bei unaotokana na kupanda kwa gharama za nishati.

Mfumuko wa bei nchini Marekani uliongezeka na kufikia asilimia 4.2, ambapo sehemu kubwa ya ongezeko hilo ilitokana na kupanda kwa gharama za nishati, wakati katika nchi za Ukanda wa Sarafu ya Ulaya mfumuko wa bei uliongezeka hadi asilimia 3.2, ukichagizwa zaidi na bei za nishati pamoja na gharama za huduma. Mfumuko wa bei nchini Uingereza ulibaki katika kiwango cha asilimia 2.8.

Katika nchi za masoko yanayoibukia kiuchumi, mwenendo wa mfumuko wa bei ulitofautiana. Mfumuko wa bei nchini China ulikuwa asilimia 1.2 kutokana na udhaifu wa mahitaji ya ndani pamoja na kushuka kwa bei za chakula, aidha, kwa India mfumuko wa bei ulipanda hadi asilimia 3.9, kiwango cha juu zaidi katika kipindi cha miezi kumi na sita, ukichagizwa hasa na kupanda kwa bei za chakula pamoja na athari za taratibu za kupanda kwa gharama za nishati (Kielelezo 1.5).

Kielelezo 1.5: Mfumuko wa Bei kwa Nchi Zinazoendelea na Zinazochipukia Kiuchumi

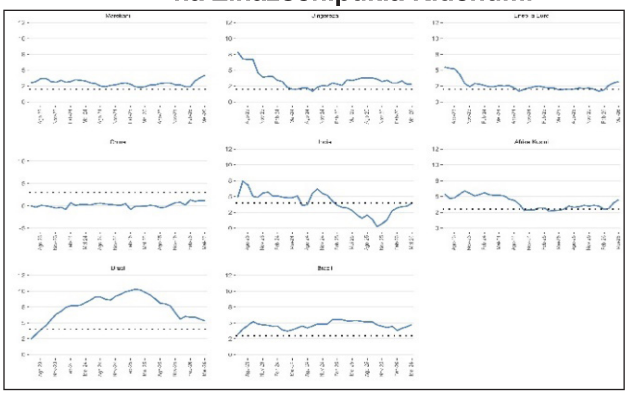

Chanzo: Bloomberg

Katika nchi za Afrika, Kusini mwa Jangwa la Sahara, shinikizo la mfumuko wa bei liliongezeka mwezi Mei 2026, ambapo baadhi ya nchi za Jumuiya ya Afrika Mashariki (EAC) na Jumuiya ya Maendeleo ya Nchi za Kusini mwa Afrika (SADC) zilirekodi viwango vya juu zaidi, kwa kiasi ikiakisi athari za kupanda kwa bei za nishati na chakula katika soko la dunia (Kielelezo 1.6 na Kielelezo

1.7). Ingawa mfumuko wa bei katika nchi nyingi uliendelea kubaki ndani au karibu na lengo, mwenendo wa kuongezeka kwa bei za mafuta na mbolea katika soko la dunia kunaleta hatari kubwa ya mfumuko wa bei kuongezeka zaidi katika ukanda huu, hususan kwa nchi zinazotegemea uagizaji wa bidhaa hizo kutoka nje.

Kielelezo 1.6: Mfumuko wa Bei Miongoni mwa Nchi za Jumuiya ya Afrika Mashariki

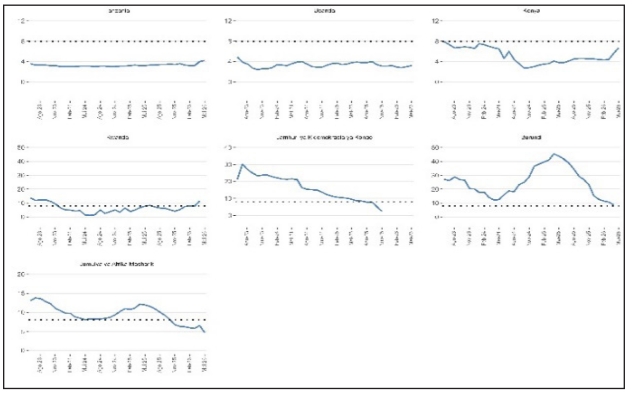

Kielelezo 1.7: Mfumuko wa Bei Miongoni mwa Nchi za Jumuiya ya Maendeleo ya Nchi za Kusini mwa Afrika

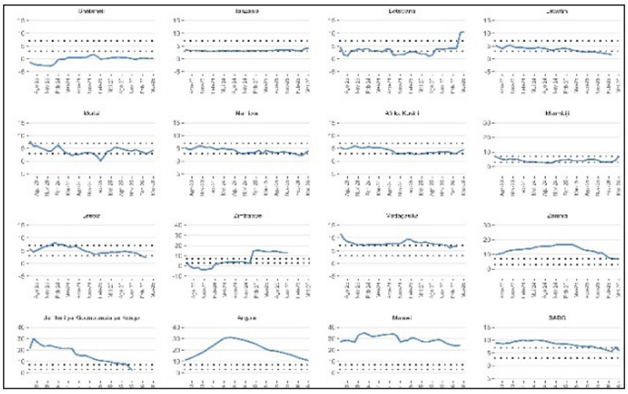

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu
Tanbihi: Mistari ya nukta inaashiria viwango vya mfumuko wa bei vilivyokusudiwa (inflation target)

2.0 Mwenendo wa Uchumi wa Taifa

2.1 Mfumuko wa Bei

Mfumuko wa bei uliongezeka kidogo mwezi Mei 2026, lakini ulibaki ndani ya lengo la taifa na vigezo vya mtangamano wa kikanda vya SADC na EAC. Mfumuko wa bei wa jumla ulifikia asilimia 4.2, kutoka asilimia 4.0 mwezi Aprili 2026 na asilimia 3.2 katika kipindi kama hicho mwaka uliotangulia (Jedwali 2.1.1 na Kielelezo 2.1.1). Ongezeko hilo lilitokana hasa na athari za kupanda kwa bei za mafuta katika soko la dunia, hali iliyopelekea gharama za usafiri na usafirishaji kupanda. Kwa kuzingatia kuendelea kwa mivutano ya kijiopolitiki na kisiasa duniani, matarajio ya mfumuko wa bei katika kipindi cha karibuni yanaendelea kukabiliwa na hatari zinazotokana na bei za bidhaa kutoka nje. Hata hivyo, upatikanaji wa kutosha wa chakula nchini pamoja na ruzuku ya mafuta iliyoanzishwa kati ya mwezi Aprili 2026 na Mei 2026 vinatarajiwa kupunguza makali ya shinikizo hilo.

Jedwali 2.1.1: Mwenendo wa Mfumuko wa Bei

2020 = 100

		Badiliko la Mfumuko wa Bei (Asilimia)					
		Badiliko: Mwezi hadi Mwezi			Badiliko kwa Mwaka		
Makundi Makuu ya Fahirisi	Mizania	Mei-25	Apr-26	Mei-26	Mei-25	Apr-26	Mei-26
Vyakula na Vinywaji Baridi	28.2	0.0	0.9	-0.1	5.6	5.7	5.6
Vinywaji Vikali na Tumbaku	1.9	0.1	0.3	-0.1	3.4	2.3	2.1
Nguo, Mavazi na Viatu	10.8	0.2	0.3	0.1	2.0	1.6	1.5
Makazi, maji, umeme, gesi na nishati zinginezo	15.1	0.2	0.9	-0.8	3.4	1.7	0.7
Samani, Vifaa vya Nyumbani na Ukarabati wa Makazi	7.9	0.2	0.4	0.1	2.3	2.6	2.5
Afya	2.5	0.2	0.6	0.0	1.7	1.6	1.4
Usafiri	14.1	-0.1	5.2	2.4	1.7	9.2	11.9
Habari na Mawasiliano	5.4	0.0	0.0	0.0	0.1	1.0	0.9
Burudani, Michezo na Utamaduni	1.6	0.1	0.3	0.0	1.5	0.7	0.7
Elimu	2.0	0.0	1.6	0.1	3.2	2.6	2.7
Migahawa na Huduma za Malazi	6.6	0.2	0.1	0.3	1.8	1.8	1.9
Bima na Huduma za Kifedha	2.1	0.0	0.0	0.0	0.7	0.1	0.2
Huduma Binafsi, Hifadhi ya Jamii na Bidha na Huduma Mchanganyiko	2.1	0.0	0.2	0.1	2.0	3.5	3.5
Fahirisi Bidhaa Zote	100.0	0.1	1.3	0.2	3.2	4.0	4.2
Makundi Mengine Teule							
Faharisi ya Bidhaa za Msingi	73.9	0.2	1.1	0.4	2.1	3.1	3.4
Fahirisi Isiyojumuisha Fahirishi za Bidhaa za Msingi	26.1	-0.2	1.7	-0.2	5.6	6.3	6.3
Fahirisi za Mafuta, Nishati na Bili za Maji	5.7	0.0	5.1	-0.3	6.1	5.3	5.0
Fahirisi za Huduma	37.2	0.0	1.8	0.7	1.0	4.0	4.7
Fahirisi za Bidhaa	62.8	0.1	1.0	0.0	4.2	4.0	4.0
Fahirisi za Bidhaa na Huduma za Elimu	4.1	0.0	0.7	0.1	3.2	1.4	1.5
Fahirisi za Bidhaa zote Isipokuwa Chakula na Vinywaji Visivyo na Kilevi	71.8	0.1	1.5	0.4	2.1	3.3	3.6

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu na Uchambuzi wa Benki Kuu ya Tanzania

Kielelezo 2.1.1: Mfumuko wa Bei na Malengo yake

Asilimia

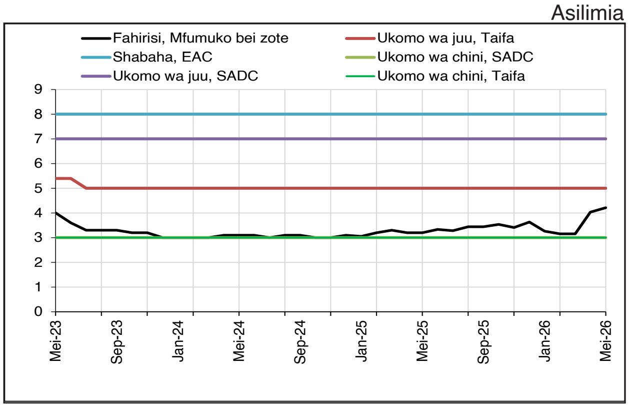

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu na Uchanganuzi wa Benki Kuu ya Tanzania.

Mfumuko wa bei wa msingi, ambao haujumuishi chakula ambacho hakijachakatwa na nishati, uliongezeka kufikia asilimia 3.4 mwezi Mei 2026, kutoka asilimia 3.1 iliyorekodiwa Aprili 2026 na asilimia 2.1 katika mwaka uliotangulia, ukichangiwa na bei za saruji, usafiri, samani, vifaa vya nyumbani na matunzo ya kawaida ya nyumba

(Jedwali 2.1.1 na Kielelezo 2.1.2). Mfumuko wa bei wa msingi uliendelea kuwa na mchango mkubwa katika mfumuko wa bei wa jumla, ukichangia asilimia 2.6 mwezi Mei 2026 (Kielelezo 2.1.3).

Kielelezo 2.1.2: Viwango vya Mfumuko wa bei kwa Miezi Kumi na Mbili

Asilimia

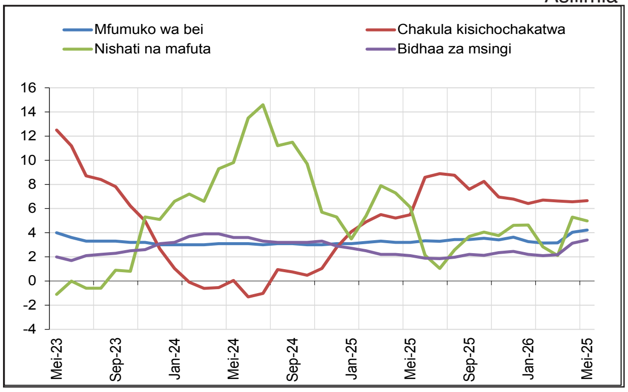

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu na Uchanganuzi wa Benki Kuu ya Tanzania.

Kielelezo 2.1.3: Mchango Katika Mfumuko wa Bei

Asilimia

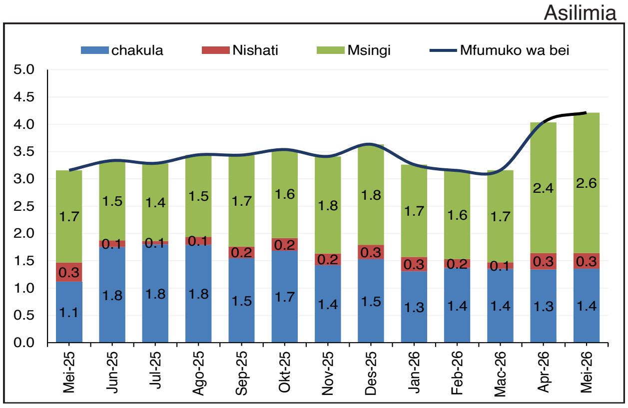

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu na Uchambuzi wa Benki Kuu ya Tanzania.

Mfumuko wa bei za chakula ulipungua kidogo hadi asilimia 5.6 Mei 2026, kutoka asilimia 5.7 Aprili 2026, ukichangiwa na utulivu wa bei za mtama, ngano, ulezi, maharage na mahindi (Kielelezo 2.1.4a, na Kielelezo 2.1.4b). Bei za chakula zinatarajiwa kupungua, kutokana na kuanza kwa msimu wa mavuno mwezi Mei/Juni 2026 katika maeneo mengi nchini. Akiba ya chakula iliyohifadhiwa na Wakala wa Taifa wa Hifadhi ya Chakula (NFRA) ilikuwa ya kutosha ikifikia tani 500,692 mwezi Mei 2026, baada ya kutoa tani 10,234.5 za mahindi na mpunga kwa wafanyabiashara katika mwezi husika (Jedwali 2.1.2).

Kielelezo 2.1.4: Mabadiliko ya Mwaka ya Bei za Jumla za Mazao

a. **Mazao ya Vyakula Vikuu**

Asilimia

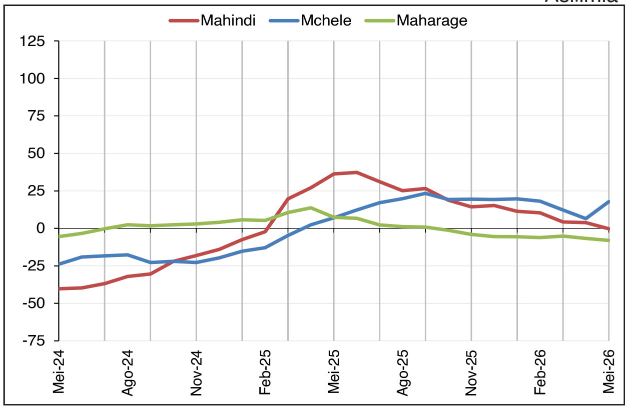

Chanzo: Wizara ya Viwanda na Biashara, na Uchanganuzi wa Benki Kuu ya Tanzania.

b. **Mazao ya Vyakula Mbadala**

Asilimia

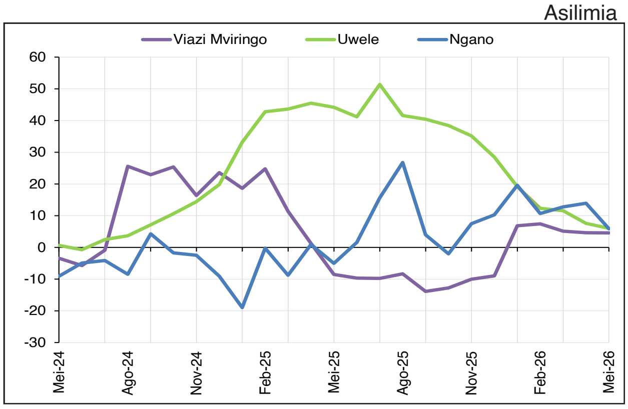

Chanzo: Wizara ya Viwanda na Biashara, na Uchanganuzi wa Benki Kuu ya Tanzania

Jedwali 2.1.2: Akiba ya Chakula Iliyohifadhiwa na Wakala wa Taifa wa Hifadhi ya Chakula

Tani

Kipindi	2022	2023	2024	2025	2026
Jan	207,899	124,736	270,984	646,480	567,469
Feb	203,297	106,881	326,172	619,659	560,008
Mac	200,626	80,123	336,099	587,062	533,634
Apr	190,366	63,808	340,102	557,228	510,927
Mei	149,402	51,367	340,002	509,990	500,692
Jun	141,576	46,665	340,479	477,923	
Jul	140,695	94,088	368,855	485,930	
Ago	144,410	210,020	489,187	537,571	
Sep	149,044	244,169	651,403	570,519	
Okt	151,794	244,289	708,399	593,485	
Nov	147,401	244,223	702,502	590,425	
Des	137,655	248,282	677,115	577,376	

Chanzo: Wakala wa Taifa wa Hifadhi ya Chakula.

Mfumuko wa bei za nishati, mafuta na huduma za msingi ulikuwa kwa asilimia 5 mwezi Mei 2026, kutoka asilimia 5.3 mwezi April 2026 na asilimia 6.1 iliyorekodiwa katika mwezi kama huo mwaka 2025 (Jedwali 2.1.1). Pamoja na kupungua kwa

mfumuko wa bei, bei za rejareja za mafuta zimeendelea kuwa juu kutokana na athari za Mgogoro wa Mashariki ya Kati (Kielelezo 2.1.5).

Kielelezo 2.1.5: Bei za Bidhaa za Mafuta

Kwa lita

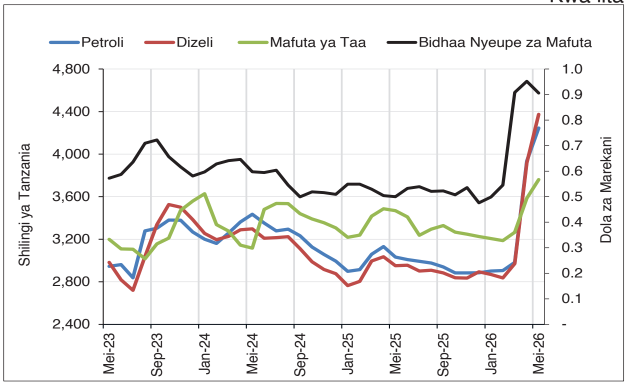

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu

Tanbihi: Bidhaa nyeupe za petroli huashiria wastani wa bei za Dunia

2.2 Sera ya Fedha

Utekelezaji wa sera ya fedha katika kipindi cha mwezi Mei 2026 uliendelea kuzingatia maamuzi ya Kamati ya Sera ya Fedha (MPC), ambapo katika kikao chake cha mwezi Aprili 2026, Kamati ilibakiza Kiwango cha Riba cha Benki Kuu (CBR) katika asilimia 5.75 kwa robo ya mwaka inayoishia Juni 2026. Uamuzi huu ulilenga kuleta uwiano kati ya vihatarishi vya mfumuko wa bei na matarajio ya ukuaji wa uchumi.

Sambamba na uamuzi huo, utekelezaji wa sera ulilenga kuhakikisha kuwa riba ya mikopo ya siku saba katika soko la fedha baina ya mabenki (7-day IBCM) inabaki ndani ya wigo wa CBR, ambao ulipunguzwa kutoka asilimia 2.0 hadi asilimia 1.5 juu na chini ya kiwango hicho, ili kuboresha mwenendo wa viashiria vya sera.

Hatua hizo zilifanikisha uwepo wa ukwasi wa kutosha katika mfumo wa mabenki, na hivyo kuchagiza ukuaji wa shughuli za kiuchumi kupitia ongezeko la mikopo kwa sekta binafsi. Riba za muda mfupi katika soko la fedha ziliendana na mwelekeo wa sera, ambapo wastani wa riba ya siku saba baina ya mabenki ulikuwa asilimia 5.92 mwezi Mei 2026, ndani ya wigo uliowekwa (Kielelezo 2.2.1).

Kielelezo 2.2.1: Riba ya Benki Kuu na Wastani wa Siku 5 wa Riba ya Mikopo ya Siku 7

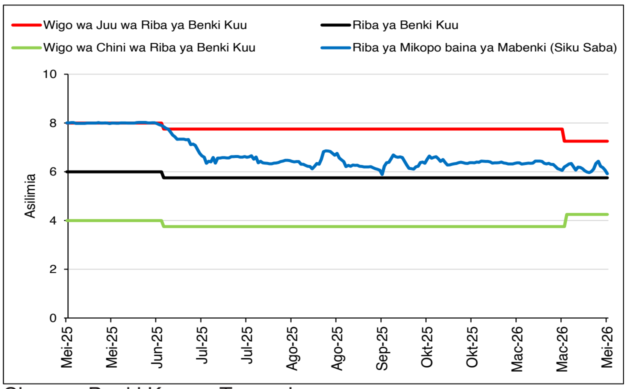

Chanzo: Benki Kuu ya Tanzania

Aidha, Benki Kuu iliendelea kusimamia kiwango cha ukwasi katika mfumo wa mabenki kwa kutumia mikopo ya muda mfupi (reverse repo). Mauzo yaliongezeka hadi kufikia shilingi bilioni 399.5 mwezi Mei 2026, kutoka shilingi bilioni 379.7 mwezi April 2026, ikiakisi utekelezaji wa sera ya fedha iliyolenga upatikanaji wa mikopo na ukuaji wa uchumi (Kielelezo 2.2.2).

Kielelezo 2.2.2: Mikopo ya Muda Mfupi Kwa Mabenki

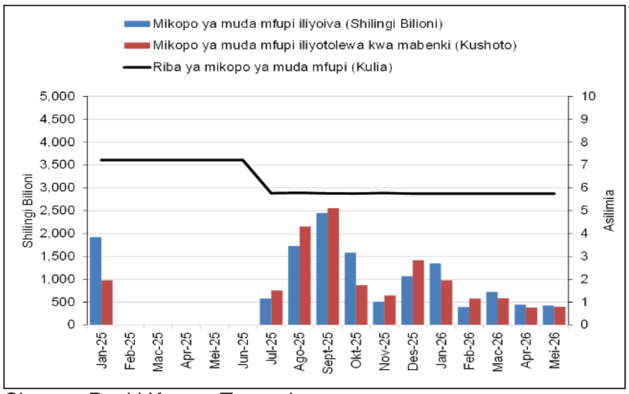

Chanzo: Benki Kuu ya Tanzania

Ujazi wa fedha kwa tafsiri pana zaidi (M3) ulikua kwa asilimia 25.2, kutoka asilimia 22 iliyorekodiwa mwezi uliotangulia. Ongezeko hili lilichangiwa kwa kiasi kikubwa na ukuaji wa mikopo kwa sekta binafsi (Kielelezo 2.2.3 na Jedwali 2.2.1).

Mikopo kwa sekta binafsi iliongezeka kwa asilimia 23.2 kwa mwaka unaoishia Mei 2026, karibu sawa na asilimia 23.6 iliyorekodiwa mwezi uliotangulia (Kielelezo 2.2.4 na Kielelezo 2.2.5), ukiakisi nafuu

ya hali ya ukwasi na kuimarika kwa mahitaji ya mitaji kwa wafanyabiashara na kaya, hali iliyochochea uwekezaji wa sekta binafsi na matumizi ya kaya.

Kielelezo 2.2.3: Mwenendo wa Ujazi Wa Fedha

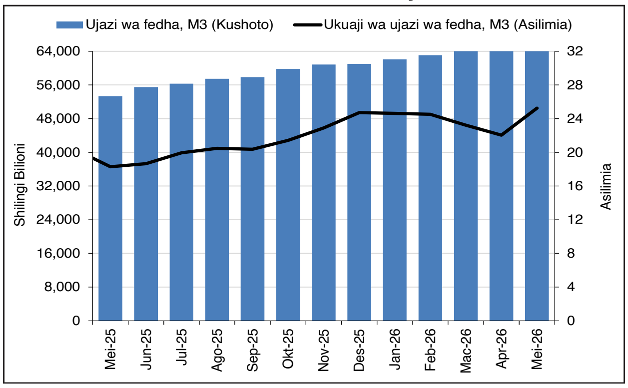

Chanzo: Benki Kuu ya Tanzania

Jedwali 2.2.1: Ujazi wa Fedha na Vipengele Vyake

	Kiasi (Shiling bilioni)			Ukuaji kwa mwaka (%)		
Kipengele	Mei-25	Apr-26	Mei-26	Mei-25	Apr-26	Mei-26
Rasilimali halisi za nje	14,028.1	14,553.5	13,308.6	27.8	-0.7	-5.1
Rasilimali halisi za nje za Benki Kuu	11,844.6	13,066.6	12,633.9	1.0	6.5	6.7
Rasilimali halisi za nje za mabenki	2,183.6	1,486.8	674.7	---	-37.7	-69.1
Rasilimali halisi za ndani	39,313.4	50,538.4	53,495.3	15.2	30.7	36.1
Madai rasmi ya ndani	52,813.1	61,759.8	63,283.0	13.9	18.8	19.8
Amana za Serikali zilizopo Benki Kuu na Benki za Biashara	8,019.7	10,659.9	10,858.0	-4.5	30.2	35.4
Mikopo kwa sekta binafsi	39,792.0	47,919.3	49,034.6	17.1	23.6	23.2
Rasilimali nyinginezo	-13,499.7	-11,221.4	-9,787.7	10.1	-15.7	-27.5
Ujazi wa fedha kwa tafsiri pana zaidi (M3)	53,341.5	65,091.9	66,803.8	18.3	22.0	25.2
Amana za fedha za kigeni	13,543.4	14,989.0	15,428.5	24.9	8.3	13.9
Ujazi wa fedha, kwa tafsiri pana (M2)	39,798.1	50,102.9	51,375.3	16.2	26.9	29.1
Amana zinginezo	15,583.2	18,951.4	19,122.7	18.5	22.4	22.7
Ujazi wa fedha, kwa tafsiri finyu (M1)	24,214.9	31,151.6	32,252.6	14.8	29.7	33.2
Ujazi wa fedha ulio kwenye mzunguko	7,438.9	8,107.1	8,444.4	14.1	15.4	13.5
Amana za hundi	16,776.0	23,044.5	23,808.2	15.1	35.6	41.9
Fedha za msingi (M0)	11,800.7	15,670.5	15,640.3	6.8	31.9	32.5

Chanzo: Benki Kuu ya Tanzania

Kielelezo 2.2.4: Mabadiliko Katika Vyanzo vya Ujazi wa Fedha kwa Mwaka

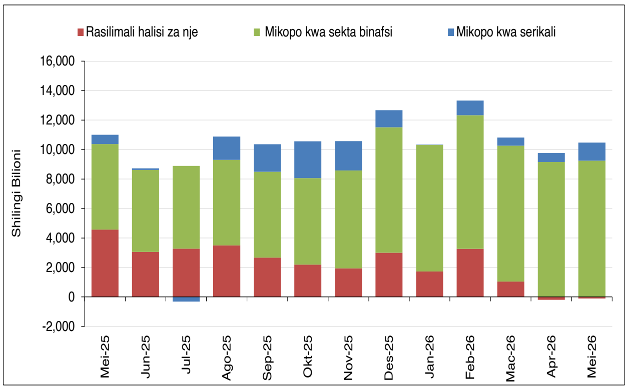

Chanzo: Benki Kuu ya Tanzania

Kielelezo 2.2.5: Mwenendo Wa Mikopo Kwa Sekta Binafsi

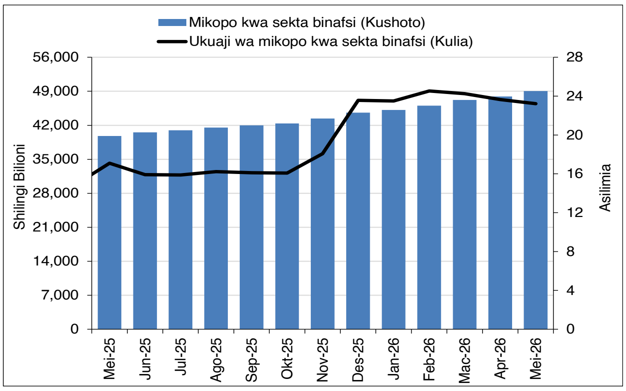

Chanzo: Benki Kuu ya Tanzania na mabenki

Mikopo kwa sekta ya uchukuzi na mawasiliano ilikua kwa asilimia 44.6, ikifuatiwa na biashara kwa asilimia 35 na kilimo kwa asilimia 30.9 (Jedwali 2.2.2). Wakati huo huo, mikopo kwa shughuli binafsi, ambayo kwa kiasi kikubwa hutumika kugharamia shughuli za wajasiriamali wadogo sana, wadogo na wa kati (MSMEs), iliendelea kuchukua sehemu kubwa ya mikopo yote ya sekta binafsi iliyopo, kwa asilimia 34.7, ikifuatiwa na shughuli za biashara na kilimo zilizochangia asilimia 14.9 na 13.8, mtawalia (Kielelezo 2.2.6).

Jedwali 2.2.2: Ukuaji wa Mikopo kwa Shughuli za Kiuchumi

Asilimia

	Mei-25	Jun-25	Jan-26	Feb-26	Mac-26	Apr-26	Mei-26
Uchukuzi na mawasiliano	24.1	21.3	50.0	48.7	43.3	44.2	44.6
Biashara	25.6	25.7	34.2	39.4	39.5	39.7	35.0
Kilimo	27.9	25.7	29.5	28.1	21.8	20.6	30.9
Ujenzi	13.6	13.7	17.8	18.9	20.7	17.7	25.4
Shughuli binafsi	22.9	20.8	91.4	103.9	78.4	39.7	20.0
Uchimbaji Madini	29.8	30.2	27.9	31.9	28.5	30.5	19.8
Viwanda	21.7	22.5	1.6	5.2	4.4	6.0	3.3
Hoteli na migahawa	7.3	2.5	-7.7	-8.5	-4.9	4.2	-2.9

Chanzo: Benki Kuu ya Tanzania na mabenki

Kielelezo 2.2.6: Mgawanyo wa Mikopo Katika Shughuli za Kiuchumi

Asilimia

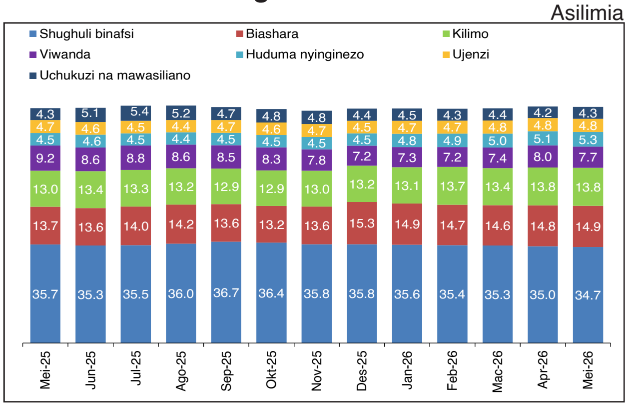

Chanzo: Benki Kuu ya Tanzania

2. 3 Viwango vya Riba

Viwango vya riba havikuwa na mabadiliko makubwa kwa mwezi Mei 2026, ambapo riba za mikopo na amana kwa pamoja zilipungua kwa kasi ndogo. Riba za mikopo zilipungua kidogo na kufikia asilimia 15.32, kutoka asilimia 15.33 mwezi Aprili 2026, ambapo riba za mikopo kwa wateja wakubwa (negotiated lending rates) zilipungua hadi asilimia 11.9, kutoka asilimia 12.56.

Kwa upande wa amana, riba zilipungua hadi asilimia 8.43 kutoka asilimia 8.54, na riba za amana kwa wateja wakubwa zilipungua hadi asilimia 11.25 kutoka asilimia 11.37. Sambamba na mwenendo huo, wigo kati ya riba za mikopo na amana za mwaka mmoja ulipungua hadi asilimia 5.22, kutoka asilimia 5.50 mwezi April 2026 (Jedwali 2.3.1). Kupungua kwa tofauti kati ya viwango hivyo kunaashiria kuimarika kwa ufanisi katika upokeaji amana na utoaji wa mikopo (financial intermediation), jambo ambalo, sambamba na kupungua kwa viwango vya riba vya mikopo vinavyokubaliwa kwa mazungumzo, linatarajiwa kuboresha upatikanaji wa mikopo kwa biashara na kaya.

Jedwali 2.3.1: Riba za Amana na Mikopo inayotolewa Benki za Biashara

Asilimia

	Mei-25	Des-25	Jan-26	Feb-26	Mac-26	Apr-26	Mei-26
Riba za amana	2.52	3.02	2.94	2.98	2.89	2.91	2.85
Riba ya mikopo - jumla	15.18	15.24	15.10	15.11	15.11	15.33	15.32
Riba za mikopo (mwaka 1)	15.96	15.46	15.49	15.41	15.45	15.31	15.38
Riba za mikopo (wateja wakubwa)	12.99	12.38	12.25	12.19	12.21	12.56	11.90
Riba za amana -jumla	8.58	8.36	8.33	8.32	8.33	8.54	8.43
Riba za amana (miezi 12)	9.72	9.58	9.70	9.82	9.60	9.81	10.17
Riba za amana (wateja wakubwa)	10.64	11.66	11.74	11.48	11.57	11.37	11.25
Tofauti kati ya riba za mikopo na amana	6.24	5.88	5.79	5.59	5.85	5.50	5.22

Chanzo: Benki Kuu ya Tanzania na mabenki

2.4 Masoko ya Fedha Soko la dhamana za Serikali

Soko la dhamana za serikali liliendelea kufanya kazi kwa ufanisi katika mwezi Mei 2026, ambapo dhamana za muda mfupi zilikuwa na mahitaji makubwa zaidi na hivyo kufidia upungufu wa uhitaji (undersubscription) uliojitokeza katika minada ya hati fungani (dhamana za muda mrefu) sambamba na uwepo wa kiwango cha kutosha cha ukwasi katika mfumo wa benki.

Benki Kuu ilifanya minada miwili ya dhamana za Serikali za muda mfupi (Treasury bills) zenye thamani ya shilingi bilioni 498.1. Minada yote miwili ilikuwa na mahitaji makubwa zaidi ya kiwango kilichotangazwa (oversubscription), ambapo zabuni zenye thamani ya shilingi bilioni 1,330.3 zilipokelewa, huku zabuni zenye thamani ya shilingi bilioni 499.8 zikikubaliwa. Kufuatia mwenendo huu, wastani wa riba za dhamana za Serikali ulipungua hadi asilimia 4.74 kutoka asilimia 5.06 iliyorekodiwa mwezi uliotangulia (Kielelezo 2.4.1).

Kielelezo 2.4.1: Mwenendo wa Minada ya Dhamana za Serikali

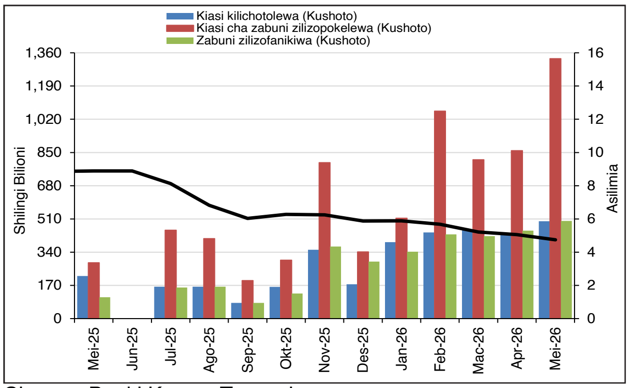

Chanzo: Benki Kuu ya Tanzania

Vilevile, Benki ilifanya minada ya hati fungani za miaka 15 na 20, kwa ajili ya kugharamia matumizi ya Serikali, zenye thamani ya shilingi bilioni 165.5 na shilingi bilioni 236.3, mtawalia. Minada hiyo ilivutia zabuni zenye thamani ya shilingi bilioni 324.9, ambapo zabuni zenye thamani ya shilingi bilioni 235.1 kati ya hizo zilikubaliwa. Wastani wa riba za hati fungani za miaka 15 na 20 ulipungua kidogo na kufikia asilimia 10.39 na asilimia 10.43, mtawalia.

Soko la fedha baina ya mabenki

Soko la fedha baina ya mabenki (IBCM) liliendelea kuwezesha usambazaji wa ukwasi baina ya mabenki, ambapo jumla ya mauzo katika soko yalifikia shilingi bilioni 1,732.7, ikilinganishwa na shilingi bilioni 2,567.8 mwezi uliotangulia (Kielelezo 2.4.2).

Mikopo ya siku 7 iliendelea kuchukua sehemu kubwa ya mikopo yote kwa asilimia 63.8. Wastani wa riba katika soko la fedha baina ya mabenki

ulipungua hadi asilimia 6.14 kutoka asilimia 6.26 mwezi Aprili 2026.

Kielelezo 2.4.2: Mwenendo wa Soko la Fedha Baina ya Mabenki

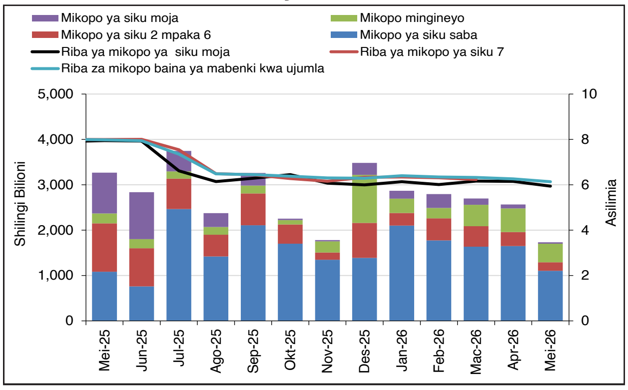

Chanzo: Benki Kuu ya Tanzania

Soko la fedha za kigeni

Hali ya ukwasi katika soko la jumla la fedha za kigeni (IFEM) ilikuwa ya kuridhisha, ikichangiwa na mapato ya fedha za kigeni hususan kutokana na mauzo ya dhahabu nje ya nchi. Kufuatia mwenendo huo, mauzo katika soko yaliongezeka hadi dola za Marekani milioni 119.3 mwezi Mei 2026, kutoka dola za Marekani milioni 64.6 mwezi Aprili 2026. Benki Kuu ilishiriki katika soko kwa mujibu wa Sera ya ushiriki katika Soko la Fedha za Kigeni kwa kuuza dola za Marekani milioni 44, ikilinganishwa na dola milioni 15.3 mwezi uliotangulia (Kielelezo 2.4.3).

Licha ya kuongezeka kwa ukwasi wa fedha za kigeni, Shilingi ya Tanzania ilishuka thamani dhidi ya dola ya Marekani kwa kiasi kidogo, ikibadilishwa kwa wastani wa shilingi 2,616.88 kwa dola moja mwezi Mei 2026, ikilinganishwa na shilingi 2,612.46 mwezi uliotangulia. Hata hivyo, katika mwaka unaoishia Mei 2026 thamani ya shilingi iliimarika kwa asilimia 3.02 ikilinganishwa na kushuka kwa asilimia 3.82 kipindi kama hicho Mei 2025.

Kielelezo 2.4.3: Mwenendo wa Soko la Fedha za Kigeni

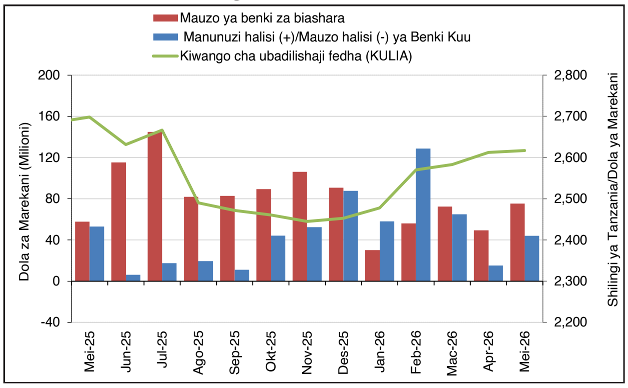

Chanzo: Benki Kuu ya Tanzania

2. 5 Utekelezaji wa Bajeti ya Serikali

Katika kipindi cha mwezi Aprili 2026, Serikali ilikusanya shilingi bilioni 3,242.3 sawa na asilimia 7.1 juu ya lengo la mwezi. Kati ya kiasi hiki, shilingi bilioni 3,111.9 zilikusanywa na Serikali Kuu, sawa na asilimia 96 ya mapato yote, juu ya lengo kwa asilimia 7.2 (Kiambatisho, Jedwali A2).

Mapato ya kodi yaliendelea kuwa imara yakifikia shilingi bilioni 2,690.6, juu ya lengo la mwezi kwa asilimia 10.2, ikiashiria athari chanya za maboresho yanayoendelea katika usimamizi wa kodi pamoja na kuongezeka kwa uzingatiaji wa ulipaji kodi. Utendaji wa makusanyo ya kodi ulichangiwa zaidi na kodi za bidhaa zinazoagizwa kutoka nje ya nchi na kodi ya mapato. Kwa upande mwingine, mapato yasiyo ya kodi yalifikia shilingi bilioni 421.3, sawa na asilimia 8.7 chini ya lengo la kukusanya shilingi bilioni 461.4 (Kielelezo 2.5.1).

Kielelezo 2.5.1: Mapato ya Serikali Kuu Mwezi Aprili

Shilingi bilioni

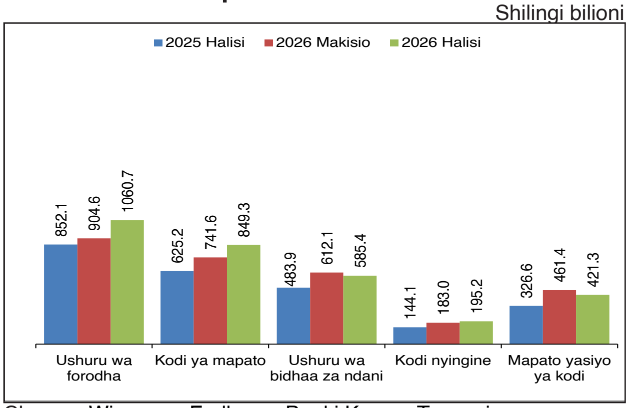

Chanzo: Wizara ya Fedha na Benki Kuu ya Tanzania
Tanbihi: Takwimu halisi za mwaka 2026 ni za awali

Serikali iliendelea kuwianisha matumizi yake kuendana na mapato, ikirekodi jumla ya matumizi ya shilingi bilioni 3,457.2. Kati ya kiasi hiki, shilingi bilioni 2,696.6 zilitumika kugharamia matumizi ya kawaida, huku shilingi bilioni 760.6 zikielekezwa kwenye miradi ya maendeleo (Kielelezo 2.5.2).

Kielelezo 2.5.2: Matumizi ya Serikali Kuu Mwezi Aprili

Shilingi bilioni

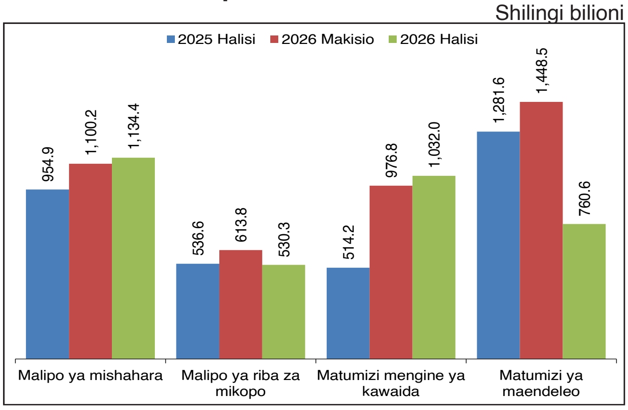

Chanzo: Wizara ya Fedha na Benki Kuu ya Tanzania
Tanbihi: Takwimu halisi za mwaka 2026 ni za awali

2.6 Mwenendo wa Deni la Taifa

Deni la Taifa (linalojumuisha deni la Serikali la ndani na la nje, na deni la nje la sekta binafsi) lilifikia dola za Marekani milioni 51,492.5 mwishoni mwa mwezi Mei 2026, likipungua kidogo kutoka kiasi kilichorekodiwa mwezi uliotangulia, kikichangiwa na kupungua kwa deni la nje na ndani. Kati ya kiasi hicho, asilimia 70.8 ilikuwa deni la nje (Kiambatisho, Jedwali A10).

Deni la Nje

Deni la nje (linalojumuisha deni la Serikali na la sekta binafsi) lilipungua kidogo na kufikia dola za Marekani milioni 36,446.8 mwishoni mwa Mei 2026. Kati ya kiasi hicho, asilimia 81.1 ilikuwa deni la nje la Serikali, huku sehemu iliyobaki ikiwa ni deni la nje la sekta binafsi (Jedwali 2.6.1).

Mikopo ya nje iliyopokelewa mwezi Mei 2026 ilikuwa dola za Marekani milioni 125.9, ambapo sehemu kubwa ilipokelewa na Serikali Kuu. Aidha, kiasi cha dola za Marekani milioni 189.4 kilitumika kulipia deni la nje, ambapo dola za Marekani milioni 140 zilitumika kufanya malipo ya mkopo mkuu.

Mashirika ya kifedha ya kimataifa yaliendelea kuwa wakopeshaji wakuu, yakichangia asilimia 57.5, yakifuatiwa na wakopeshaji wa kibiashara (Jedwali 2.6.2). Kiasi kikubwa cha mkopo uliotolewa kilikuwa kwa ajili ya urari wa malipo ya nje na bajeti (BoP na budget support) ikifuatiwa na mikopo kwa shughuli za usafirishaji na mawasiliano. Kwa upande wa aina ya mikopo kwa sarafu, dola ya Marekani iliendelea kuwa sarafu kuu ya deni la nje, ikifuatiwa na sarafu ya Umoja wa Ulaya (Euro) (Jedwali 2.6.3 na 2.6.4).

Jedwali 2.6.1: Mchanganuo wa Deni la Nje Kwa Kundi la Wakopaji

Dola za Marekani Milioni

	Mei-25		Apr-26[r]		Mei-26[p]	
Mkopaji	Kiasi	Mchango (%)	Kiasi	Mchango (%)	Kiasi	Mchango (%)
Serikali Kuu	27,126.0	80.8	29,669.8	81.3	29,561.3	81.1
Deni ambalo halijalipwa	27,047.6	80.5	29,589.6	81.1	29,480.8	80.9
Malimbikizo ya riba	78.4	0.2	80.1	0.2	80.6	0.2
Sekta binafsi	6,456.4	19.2	6,836.4	18.7	6,885.5	18.9
Deni ambalo halijalipwa	5,851.2	17.4	6,519.0	17.9	6,558.9	18.0
Malimbikizo ya riba	605.2	1.8	317.4	0.9	326.6	0.9
Mashirika ya umma	3.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Deni ambalo halijalipwa	3.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Malimbikizo ya riba	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Jumla ya deni la nje	33,586.1	100.0	36,506.1	100.0	36,446.8	100.0

Chanzo: Wizara ya Fedha na Benki Kuu ya Tanzania
Tanbihi: r inamaanisha takwimu zilizorekebishwa; p, takwimu za awali; na TANESCO, ATCL, TRC, TPA, TFC na DAWASA hazina deni la nje ambalo halijalipwa

Jedwali 2.6.2: Mchanganuo wa Deni la Nje kwa Kundi la Wakopeshaji

Dola za Marekani Milioni

	Mei-25		Apr-26[r]		Mei-26[p]	
Mkopeshaji	Kiasi	Mchango (%)	Kiasi	Mchango (%)	Kiasi	Mchango (%)
Mashirika ya fedha ya kimataifa	19,007.7	56.6	20,950.1	57.4	20,946.3	57.5
Deni ambalo halijalipwa	18,973.9	56.5	20,926.4	57.3	20,922.6	57.4
Malimbikizo ya riba	33.8	0.1	23.8	0.1	23.7	0.1
Nchi washirika wa maendeleo	1,426.0	4.2	1,561.5	4.3	1,558.5	4.3
Deni ambalo halijalipwa	1,347.6	4.0	1,481.3	4.1	1,477.9	4.1
Malimbikizo ya riba	78.4	0.2	80.1	0.2	80.6	0.2
Benki za kimataifa za biashara	12,086.2	36.0	13,319.0	36.5	13,279.7	36.4
Deni ambalo halijalipwa	11,693.6	34.8	13,049.6	35.7	13,002.0	35.7
Malimbikizo ya riba	392.6	1.2	269.4	0.7	277.8	0.8
Mikopo ya mauzo ya nje	1,066.2	3.2	675.6	1.9	662.3	1.8
Deni ambalo halijalipwa	887.5	2.6	651.3	1.8	637.1	1.7
Malimbikizo ya riba	178.7	0.5	24.3	0.1	25.2	0.1
Jumla ya deni la nje	33,586.1	100.0	36,506.1	100.0	36,446.8	100.0

Chanzo: Wizara ya Fedha na Benki Kuu ya Tanzania
Tanbihi: r inamaanisha takwimu zilizorekebishwa; na p, takwimu za awali

Sanduku 1: Muhtasari wa mapendekezo ya Bajeti Kuu ya Serikali kwa mwaka wa fedha 2026/27.

Bajeti ya Serikali kwa mwaka wa fedha 2026/27 imepangwa kuwa shilingi 62.33 trilioni, ikiwa ni ongezeko la asilimia 10.3 ikilinganishwa na bajeti ya 2025/26. Kati ya kiasi hiki, asilimia 74.2 ya bajeti itatokana na mapato ya ndani, ikionyesha juhudi zinazoendelea za kujitegemea kibajeti. Matumizi ya maendeleo yanatarajiwa kujumuisha takriban asilimia 33 ya bajeti yote, huku kipaumbele kikiwa kukamilisha miradi na programu za maendeleo zinazoendelea. Bajeti ni ya mwaka wa kwanza wa utekelezaji wa Dira ya Maendeleo ya Tanzania 2050 (Dira 2050). Inaangazia kuimarisha uthabiti wa uchumi jumla, kuendelea na mabadiliko ya kimuundo yakijumuisha kupanua wigo wa kodi na matumizi ya mifumo ya kidigitali kuongeza makusanyo ya mapato ya ndani, kuimarisha sekta za uzalishaji, na kuboresha mazingira ya uwekezaji na biashara. Juhudi pia zinalenga katika kupanua huduma za kijamii na kuimarisha nidhamu ya fedha kupitia marekebisho ya Sheria ya Benki Kuu ya Tanzania (Sura ya 197), ikijumuisha kupunguza ukomo wa mkopo wa muda mfupi "overdraft" wa Benki Kuu kutoka asilimia 18 hadi 14 ya mapato halisi ya mwaka uliopita.

Ukomo wa mapato na matumizi kwa mwaka wa fedha wa 2026/27 unatokana na dhana zifuatazo za uchumi jumla:
Makadirio ya ukuaji wa Pato la Taifa wa asilimia 6.3 mwaka 2026;
Mfumuko wa bei kuwa ndani ya wigo wa asilimia 3 hadi 5;
Mapato ya ndani na ya kodi yanatarajiwa kuongezeka hadi asilimia 17.1 na asilimia 13.7 ya Pato la Taifa, mtawalia;
Ukomo wa nakisi ya bajeti wa asilimia 3 ya Pato la Taifa; na
Akiba ya fedha za kigeni inayotosheleza mahitaji ya angalau miezi minne ya uagizaji bidhaa kutoka nje

Mwelekeo wa Bajeti ya Tanzania ya mwaka 2026/27 kwa ujumla unaendana na nchi wanachama wa Jumuiya ya Afrika Mashariki (EAC). Kwa ujumla, bajeti za nchi za EAC zinalenga kudumisha utulivu wa uchumi mpana huku zikiendeleza mageuzi ya kimuundo na mabadiliko ya kiuchumi, kukuza ukuaji shirikishi, maendeleo ya rasilimali watu, uboreshaji wa miundombinu na maendeleo ya kijamii, pamoja na kuhakikisha usimamizi Thabiti wa sera za kibajeti ili kuboresha ustawi wa wananchi. Viashiria vya sera ya kibajeti vya nchi wanachama wa EAC kwa mwaka wa fedha 2026/27 vimewasilishwa katika Jedwali 2.5.1.

Jedwali 2.5.1:2026/27 Viashiria vya kibajeti kwa Baadhi ya Nchi za Afrika Mashariki

	Kenya	Rwanda	Tanzania	Uganda
Jumla ya bajeti (Trilioni za sarafu ya ndani)	4.8	7.8	62.3	84.4
Jumla ya bajeti (Bilioni za USD)	37.2	5.3	23.9	22.5
Mapato ya ndani (% ya Pato la Taifa)	17.4		17.1	15.9
Ambapo mapato ya kodi (% ya Pato la Taifa)		15.5	13.7	14
Nakisi ya bajeti (% ya Pato la Taifa)	5.5	4.8	2.9	6.9
Ambapo ufadhili wa ndani (% ya Pato la Taifa)	4.9		1.2	

Chanzo: Hotuba ya Bajeti ya Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania ya mwaka 2026/27 na Hazina za Nchi wanachama wa Jumuiya ya Afrika Mashariki

Jedwali 2.6.3: Mchanganuo wa Deni la Nje kwa aina ya Matumizi, kwa Asilimia

Shughuli ya uchumi	Mei-25	Apr-26[r]	Mei-26[p]
Urari wa malipo yote ya nje, na bajeti (BOP and budget support)	20.7	21.9	21.8
Usafirishaji na mawasiliano	21.6	21.8	21.8
Kilimo	5.1	5.1	5.3
Nishati na madini	12.9	13.1	13.1
Viwanda	3.6	3.7	3.7
Huduma za jamii na elimu	20.4	18.9	19.0
Fedha na bima	4.2	4.3	4.3
Utalii	1.8	1.7	1.7
Mali isiyohamishika na ujenzi	4.6	5.1	4.9
Mengineyo	5.2	4.4	4.4
Jumla	100.0	100.0	100.0

Chanzo: Wizara ya Fedha na Benki Kuu ya Tanzania
Tanbihi: r inamaanisha takwimu zilizorekebishwa; na p, takwimu za awali

Jedwali 2.6.4: Mchanganuo wa Deni la Nje kwa Aina ya Sarafu, kwa Asilimia

Sarafu	Mei-25	Apr-26[r]	Mei-26[p]
Dola ya Marekani	66.6	63.0	62.9
Sarafu ya umoja wa Ulaya (Euro)	17.3	15.8	15.6
Yuan ya China	6.4	5.8	5.8
Sarafu nyinginezo	9.7	15.4	15.6
Jumla	100.0	100.0	100.0

Chanzo: Wizara ya Fedha na Benki Kuu ya Tanzania
Tanbihi: r inamaanisha takwimu zilizobadilishwa; na p, takwimu za awali

Deni la Ndani

Deni la ndani la Serikali lilifikia shilingi bilioni 39,257.3 mwishoni mwa Mei 2026, likiwa limepungua kidogo ikilinganishwa na kiwango kilichorekodiwa mwishoni mwa mwezi uliotangulia (Kielelezo 2.6.1). Kupungua kwa deni la ndani la Serikali kulitokana zaidi na matumizi madogo ya Bakaa Hasi, ambayo yalizidi athari za ongezeko la deni lililotokana na ukopaji kupitia dhamana za Serikali (Jedwali 2.6.5 na Jedwali 2.6.6).

Kielelezo 2.6.1: Deni la ndani la Serikali kuu

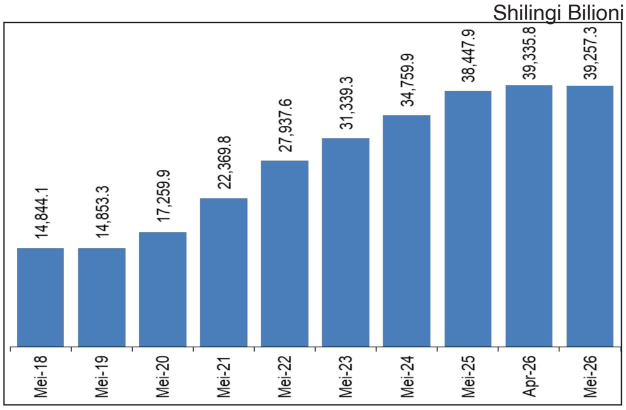

Chanzo: Wizara ya Fedha
Tanbihi: r inamaanisha takwimu zilizobadilishwa.

Jedwali 2.6.5: Deni la ndani la Serikali kuu kwa Vyanzo vya Mikopo

Shilingi Bilioni

Nyenzo	Mei-25 Kiasi	Mei-25 Mchango (%)	Apr-26 Kiasi	Apr-26 Mchango (%)	Mei-26P Kiasi	Mei-26P Mchango (%)
Dhamana za serikali	29,984.6	85.2	33,438.1	85.0	33,610.9	85.6
Dhamana za serikali za muda mfupi	2,022.6	5.7	1,518.7	3.9	1,562.8	4.0
Hisa za serikali	187.1	0.5	135.7	0.3	135.7	0.3
Dhamana za serikali za muda mrefu	27,774.8	78.9	31,783.7	80.8	31,912.3	81.3
Vyeti vya ushuru	0.1	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0
Deni lisilo na dhamana	5,216.6	14.8	5,897.6	15.0	5,646.4	14.4
Madeni mengine*	18.4	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0
Bakaa hasi	5,198.2	14.8	5,897.6	15.0	5,646.4	14.4
Deni la ndani (ukiondoa karatasi za ukwasi)	35,201.1	100.0	39,335.8	100.0	39,257.3	100.0

Chanzo: Wizara ya Fedha na Benki Kuu ya Tanzania
Tanbihi: p inamaanisha takwimu za awali; na madeni mengine yanajumuisha mkopo wa biashara na marejesho ya kodi ya ushuru

Jedwali 2.6.6: Deni la ndani la Serikali Kuu kwa Kundi la Wakopeshaji

Shilingi Bilioni

Mkopeshaji	Mei-25 Kiasi	Mei-25 Mchango (%)	Apr-26 Kiasi	Apr-26 Mchango (%)	Mei-26P Kiasi	Mei-26P Mchango (%)
Benki za biashara	10,138.2	28.8	11,052.2	28.1	11,149.8	28.4
Benki Kuu ya Tanzania	7,158.2	20.3	7,706.3	19.6	7,455.1	19.0
Mifuko ya hifadhi ya jamii	9,203.9	26.1	10,426.4	26.5	10,441.4	26.6
Kampuni za bima	1,840.0	5.2	2,012.5	5.1	2,030.7	5.2
Mifuko maalumu ya Benki Kuu	616.3	1.8	798.4	2.0	798.4	2.0
Wengine	6,244.5	17.7	7,339.8	18.7	7,381.7	18.8
Deni la ndani (ukiondoa karatasi za ukwasi)	35,201.1	100.0	39,335.8	100.0	39,257.3	100.0

Chanzo: Wizara ya Fedha na Benki Kuu ya Tanzania
Tanbihi: p, takwimu za awali; na "wengine" inajumuisha taasisi za umma, kampuni, watu binafsi, na na wawekezaji wasio wakazi

Serikali ilikopa jumla ya shilingi bilioni 278.8 mwezi Mei 2026, kupitia utoaji wa dhamana za Serikali. Kiasi hiki kilijumuisha shilingi bilioni 128.6 za hati fungani za Serikali na shilingi bilioni 150.2 za hati za dhamana za muda mfupi za Serikali (Kielelezo 2.6.2). Kwa kipindi hicho, ulipaji wa deni la ndani ulifikia jumla ya shilingi bilioni 367.7, ikijumuisha shilingi bilioni 106.1 zilizolipwa kama marejesho ya deni la msingi na shilingi bilioni 261.6 kama malipo ya riba.

Kielelezo 2.6.2: Dhamana za Serikali Zilizotolewa kwa Madhumuni ya Ufadhili wa Bajeti

Shilingi Bilioni

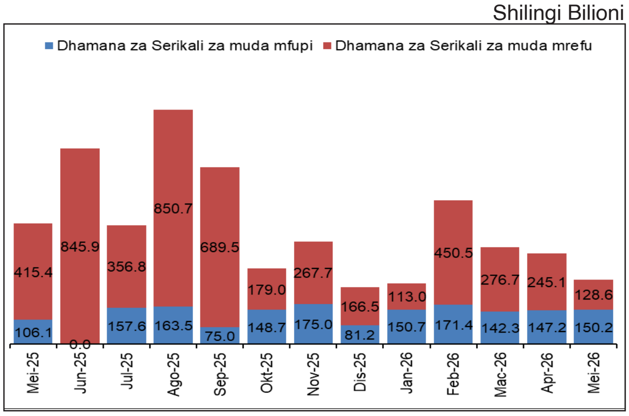

Chanzo: Benki Kuu ya Tanzania

2.7 Mwenendo wa Sekta ya Nje

Mwenendo wa sekta ya nje katika mwaka ulioishia Mei 2026 ulikabiliwa na changamoto zilizotokana na athari za mgogoro ya kijiopolitiki ya kimataifa na usafirishaji wa mizigo kwa njia ya baharini. Nakisi ya urari wa malipo ya kawaida iliongezeka na kufikia dola za Marekani milioni 2,209.5 kutoka dola za Marekani milioni 2,090.8 zilizorekodiwa katika kipindi kama hicho mwaka uliopita (Jedwali 2.7.1), gharama za uagizaji wa bidhaa na huduma ziliongezeka zaidi kuliko mauzo ya nje ikichangiwa na kuongezeka kwa gharama za usafirishaji na bei ya bidhaa katika masoko ya dunia.

Hata hivyo, akiba ya fedha za kigeni iliendelea kuwa katika kiwango cha kuridhisha, ikifikia dola za Marekani milioni 5,538.8 mwishoni mwa Mei 2026 kutoka dola za Marekani milioni 5,136.7 mwaka uliopita. Ongezeko hili linaakisi uimara wa sekta ya nje katika kukabiliana na changamoto za kimataifa, kutokana na kuongezeka kwa mauzo ya nje, hususan dhahabu na utalii, pamoja na kuendelea kwa utekelezaji wa mpango wa ununuzi wa dhahabu. Kiwango cha akiba kilitosha kugharamia uagizaji wa bidhaa na huduma kwa muda wa miezi 4.3 ya makadirio ya uagizaji, na hivyo kubaki juu ya lengo la kitaifa (Kielelezo 2.7.1).

Jedwali 2.7.1 Urari wa Biashara ya Bidhaa, Huduma na Uhamisho Mali

Dola za Marekani Milioni

				Mwaka ulioishia Mei			Mabadiliko ya asilimia
	Mei-25	Apr-26	Mei-26	2024	2025	2026p	
Urari wa bidhaa	-658.9	-907.6	-771.8	-6,058.3	-4,555.6	-5,410.6	18.8
Zilozouzwa nje*	550.4	788.0	963.3	7,758.7	9,654.7	11,627.9	20.4
Zilizonunuliwa nje	1,209.4	1,695.6	1,735.1	13,817.0	14,210.2	17,038.5	19.9
Urari wa huduma	253.09	317.3	368.7	4,174.6	3,939.6	4,681.4	18.8
Mapato	520.1	587.9	647.5	6,499.4	7,051.5	8,051.5	14.2
Malipo	267.0	270.7	278.8	2,324.9	3,111.9	3,370.1	8.3
Urari wa bidhaa na huduma	-405.8	-590.3	-403.1	-1,883.7	-615.9	-729.2	18.4
Bidhaa na huduma zilizouzwa nje	1,070.5	1,376.0	1,610.8	14,258.2	16,706.2	19,679.4	17.8
Bidhaa na huduma zilizonunuliwa kutoka nje	1,476.3	1,966.2	2,013.9	16,141.9	17,322.1	20,408.6	17.8
Urari wa malipo wa vitega uchumi	-158.2	-132.6	-136.9	-1,674.0	-2,001.5	-1,830.7	-8.5
Yaliyoingia	19.1	20.1	19.8	321.4	296.8	298.3	0.5
Yaliyotoka	177.4	152.7	156.6	1,995.4	2,298.3	2,129.0	-7.4
Urari wa uhamisho mali ya kawaida	32.9	38.9	55.3	649.7	526.5	350.4	-33.4
Iliyoingia	77.1	94.9	111.4	1,316.9	1,103.2	996.8	-9.6
ambapo Serikali	2.2	0.0	10.5	135.8	135.3	28.5	-78.9
Iliyotoka	44.2	56.1	56.1	667.2	576.7	646.5	12.1
Urari wa Bidhaa, Huduma na Uhamisho Mali	-531.1	-684.0	-484.7	-2,907.9	-2,090.9	-2,209.5	5.7

Chanzo: Mamlaka ya Mapato Tanzania na Benki Kuu ya Tanzania

Kielelezo 2.7.1 Akiba ya Fedha za Kigeni

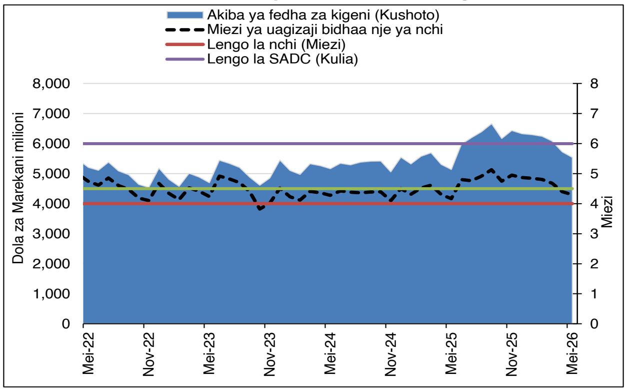

Chanzo: Benki Kuu ya Tanzania
Tanbihi: LHS Inaashiria skeli ya mhimili wa kushoto; RHS, Inaashiria skeli ya mhimili wa kulia

Mauzo ya nje

Mauzo ya nje ya bidhaa na huduma yaliongezeka kwa asilimia 17.8 na kufikia dola za Marekani milioni 19,679.4 katika mwaka ulioishia Mei 2026, kutoka dola za Marekani milioni 16,706.2 zilizorekodiwa katika kipindi kama hicho mwaka 2025. Ongezeko hili lilichangiwa kwa kiasi kikubwa na mauzo ya dhahabu nje ya nchi, bidhaa za viwandani, pamoja na mapato yatokanayo na utalii, ambavyo kwa pamoja vilichangia asilimia 60.8 ya jumla ya mauzo ya nje.

Mauzo ya nje ya bidhaa yaliongezeka kwa asilimia 20.4 na kufikia dola za Marekani milioni 11,627.9 katika mwaka ulioishia Mei 2026, ikilinganishwa na dola za Marekani milioni 9,654.7 katika kipindi kama hicho mwaka 2025, yakichangiwa zaidi na mauzo ya dhahabu, bidhaa za viwandani, tumbaku na kahawa (Kielelezo 2.7.2). Mauzo ya nje ya dhahabu yaliongezeka kwa asilimia 46.7 hadi kufikia dola za Marekani milioni 5,532.3 kutoka dola za Marekani milioni 3,771.5, yakichangiwa na bei nzuri katika soko la dunia pamoja na kuongezeka kwa uzalishaji wa ndani. Vivyo hivyo, mauzo ya nje ya bidhaa za viwandani yaliongezeka kwa asilimia 38.3 hadi dola za Marekani milioni 2,009.3 kutoka dola za Marekani milioni 1,452.6, kutokana na ongezeko la mahitaji ya bidhaa za chuma na vioo kutoka nchi jirani.

Mauzo ya nje ya bidhaa asilia yaliongezeka kwa asilimia 12.8 hadi dola za Marekani milioni 1,639.7 katika mwaka ulioishia Mei 2026 kutoka dola za Marekani milioni 1,453.8 zilizorekodiwa katika kipindi kama hicho mwaka 2025. Ongezeko hilo lilichangiwa zaidi na mauzo ya tumbaku, kahawa na pamba. Ongezeko la mauzo ya tumbaku lilichangiwa zaidi na ongezeko la kiasi kilichouzwa nje, wakati kahawa ilitokana na bei nzuri katika soko la dunia. Mauzo ya pamba, kwa upande mwingine, yalichangiwa na ongezeko la bei na kiasi cha mauzo. Kwa mwezi, mauzo ya nje ya bidhaa yaliongezeka kwa asilimia 75.0 na kufikia dola za Marekani milioni 963.3 mwezi Mei 2026 kutoka dola za Marekani milioni 550.4 zilizorekodiwa mwezi Mei 2025, yakichangiwa zaidi na ongezeko la mauzo ya dhahabu na bidhaa za viwandani.

Kielelezo 2.7.2: Mauzo ya Nje ya Bidhaa na Huduma

Dola za Marekani Milioni

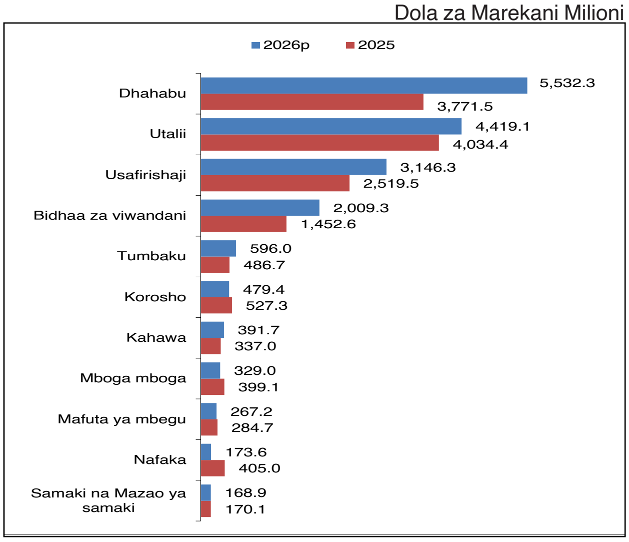

Chanzo: Mamlaka ya Mapato Tanzania na Uchambuzi wa Benki Kuu ya Tanzania
Tanbihi: p- inamaanisha takwimu za awali

Mapato ya huduma yaliongezeka kwa asilimia 14.2

na kufikia dola za Marekani milioni 8,051.5 kwa mwaka unaoishia Mwezi Mei 2026, kutoka dola za Marekani milioni 7,051.5 katika kipindi kama hicho mwaka 2025. Ukuaji huu ulitokana zaidi na kuimarika kwa mapato yatokanayo na huduma za utalii na usafirishaji. Mapato yatokanayo na huduma za utalii yaliongezeka kwa asilimia 9.5 na kufikia dola za Marekani milioni 4,419.1, sambamba na ongezeko la idadi ya watalii wa kimataifa waliofika nchini la asilimia 5.9 na kufikia watalii 2,298,900. Vilevile, mapato yatokanayo na huduma za usafirishaji yaliongezeka kwa asilimia 24.9 na kufikia dola za Marekani milioni 3,146.3, hasa kutokana na mapato yatokanayo na usafirishaji wa mizigo ya bidhaa za nchi jirani zinazopita nchini, jambo linalodhihirisha nafasi ya nchi kama kitovu muhimu cha biashara na usafirishaji katika ukanda (Kielelezo 2.7.3).

Kwa ulinganifu wa mwezi kwa mwezi, mapato ya huduma kwa kiasi kikubwa yaliendelea kubakia sawa yakirekodi dola za Marekani milioni 647.5 mwezi Mei 2026, ikilinganishwa na kiwango kilichorekodiwa Mei 2025.

Kielelezo 2.7.3: Mapato ya Huduma kwa Sekta

Dola za Marekani Milioni

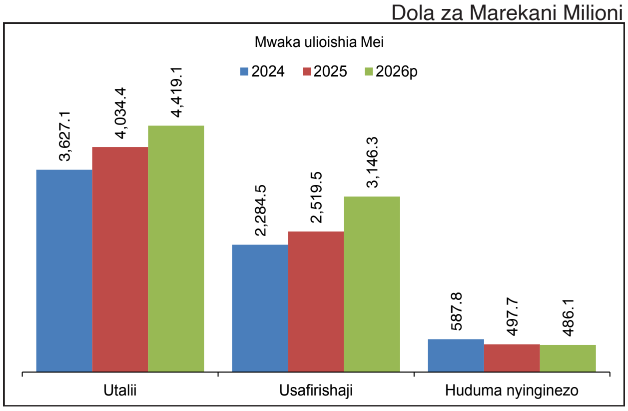

Chanzo: Ukokotoaji wa Benki Kuu ya Tanzania
Tanbihi: Huduma nyinginezo zinajumuisha ujenzi, bima, huduma za fedha, mawasiliano ya simu, komputa na taarifa, ada za matumizi ya mali miliki ya kiakili, huduma za serikali, huduma binafsi, na huduma nyingine za kibiashara.

Uagizaji wa bidhaa na huduma

Uagizaji wa bidhaa na huduma uliongezeka kwa asilimia 17.8 na kufikia dola za Marekani milioni 20,408.6 katika mwaka ulioishia Mei 2026, kutoka dola za Marekani milioni 17,322.1 zilizorekodiwa katika kipindi kama hicho mwaka 2025. Ukuaji huu ulichangiwa zaidi na ongezeko la uagizaji wa bidhaa za viwandani, mafuta ya petroli yaliyosafishwa, vifaa vya usafiri viwandani, huduma za usafirishaji wa mizigo, pamoja na mashine na vifaa vya mitambo. Ongezeko hilo lilitokana zaidi na mahitaji makubwa ya bidhaa za kati na bidhaa za mtaji zinazotumika katika shughuli za uzalishaji na uwekezaji.

Uagizaji wa bidhaa za petroli, ambao ulichangia asilimia 13.0 ya jumla ya uagizaji, uliongezeka kwa asilimia 9.9 na kufikia dola za Marekani milioni 2,657.8 kutoka dola za Marekani milioni 2,417.4 katika kipindi kama hicho mwaka 2025. Ongezeko hili lilitokana zaidi na kupanda kwa bei za mafuta katika soko la dunia kufuatia migogoro ya kijiopolitiki ya Mashariki ya Kati (Kielelezo 2.7.4). Kwa ulinganifu wa mwezi kwa mwezi, uagizaji wa bidhaa ulifikia dola za Marekani milioni 1,735.1 mwezi Mei 2026, kutoka dola za Marekani milioni 1,209.4 zilizorekodiwa mwezi Mei 2025, kwa kiasi kikubwa ukichangiwa na uagizaji zaidi wa bidhaa za viwandani na mafuta.

Kielelezo 2.7.4: Ulinganifu wa Uagizaji wa bidhaa na huduma

Dola za Marekani Milioni

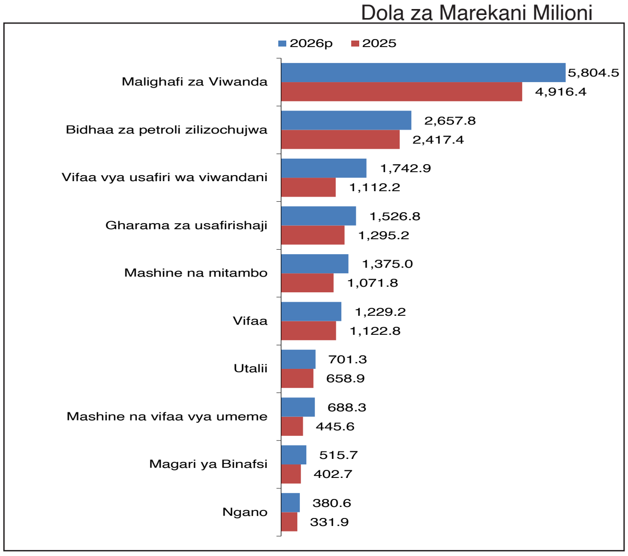

Chanzo: Mamlaka ya Mapato Tanzania na Uchambuzi wa Benki Kuu ya Tanzania
Tanbihi p inamaanisha takwimu za awali.

Malipo ya huduma yaliongezeka kwa asilimia 8.3 na kufikia dola za Marekani milioni 3,370.1 mwaka ulioishia Mei 2026, ikilinganishwa na dola za Marekani milioni 3,111.9 kipindi kama hicho mwaka 2025. Ongezeko hili lilichangiwa zaidi na malipo ya

usafirishaji wa mizigo, ambayo yaliongezeka kwa asilimia 17.9 kutokana na kupanda kwa gharama za usafirishaji na uchukuzi kulikosababishwa na kuvurugika kwa mnyororo wa ugavi uliotokana na migogoro ya kijiopolitiki Mashariki ya Kati. Aidha, ongezeko la malipo ya usafirishaji wa mizigo lilienda sambamba na ongezeko la gharama za uagizaji wa bidhaa (Kielelezo 2.7.5). Kwa ulinganifu wa mwezi kwa mwezi, malipo ya huduma yalifikia dola za Marekani milioni 278.8 mwezi Mei 2026, kutoka dola za Marekani milioni 267.0 Mei 2025, yakichangiwa zaidi na ongezeko la malipo ya usafirishaji wa mizigo.

Kielelezo 2.7.5: Malipo ya Huduma

Dola za Marekani Milioni

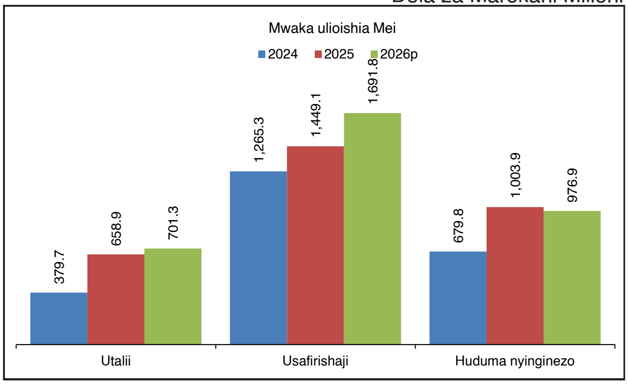

Chanzo:Ukokotoaji wa Benki kuu ya Tanzania
Tanbihi:Huduma nyingine zinajumuisha ujenzi, bima, huduma za kifedha, mawasiliano ya simu, kompyuta na taarifa, ada za matumizi ya mali miliki ya kiakili,huduma za kiserikali,huduma binafsi, na huduma nyingine za kibiashara.

Nakisi ya urari ya mapato ya vitega uchumi ilipungua na kufikia dola za Marekani milioni 1,830.7 katika mwaka ulioishia Mei 2026 kutoka dola za Marekani milioni 2,001.4 zilizorekodiwa katika kipindi kama hicho mwaka 2025, Kwa kiasi kikubwa ikiakisi kupungua kwa malipo ya riba kwa wasio wakazi. Kwa mwezi, nakisi ya urari ya mapato ya vitega uchumi ilipungua na kufikia dola za Marekani milioni 136.9 mwezi Mei 2026 kutoka dola za Marekani milioni 158.2 zilizorekodiwa Mei 2025.

Ziada ya urari wa uhamisho wa mali wa kawaida ilipungua hadi dola za Marekani milioni 350.4 katika mwaka ulioishia Mei 2026 kutoka dola za Marekani milioni 526.5 katika kipindi kama hicho mwaka 2025, kwa kiasi kikubwa ukichangiwa na kupungua kwa uhamisho wa fedha binafsi. Kwa mwezi, ziada hiyo ilifikia dola za Marekani milioni 55.3 mwezi Mei 2026, ikilinganishwa na dola za Marekani milioni 32.9 zilizorekodiwa mwezi Mei 2025.

3. 0 Mwenendo wa Uchumi wa Zanzibar

3.1 Mfumuko wa Bei

Mfumuko wa bei wa jumla uliongezeka na kufikia asilimia 5.5 mwezi Mei 2026, kutoka asilimia 4.2 iliyorekodiwa mwaka uliopita (Jedwali 3.1.1 na Kielelezo 3.1.1). Ongezeko hili lilichangiwa na kupanda kwa bei za vyakula sambamba na kuongezeka kwa gharama za usafiri kutokana na kupanda kwa bei za mafuta (Kielelezo 3.1.2).

Kwa upande mwingine, mfumuko wa bei usiojumuisha vyakula ulipungua hadi asilimia 2.1 kutoka asilimia 4.4 mwaka uliopita. Kupungua huko kuliakisiwa katika makundi ya mavazi na viatu; samani, vifaa vya nyumbani na matengenezo ya kawaida ya kaya ambapo vilifidia bei zaidi ya mafuta na gharama za usafirishaji (Jedwali 3.1.1). Kwa ulinganifu wa mwezi hadi mwezi, mfumuko wa bei wa jumla uliongezeka hadi asilimia 0.4 ikilinganishwa na asilimia hasi 0.1 mwezi Mei 2025.

Kielelezo 3.1.1: Mwenendo wa Mfumuko wa Bei

Asilimia

		Mabadiliko kila Mwezi			Mabadiliko kila Mwaka		
Makundi makuu ya fahirisi	Mizania	Mei-25	Apr-26	Mei-26	Mei-25	Apr-26	Mei-26
Vyakula na vinywaji visivyo na kileo	41.9	0.0	1.6	-0.1	4.5	9.9	9.7
Vinywaji vyenye vileo, tumbaku na madawa ya binadamu	0.2	0.1	0.0	0.0	-0.2	4.4	4.3
Mavazi na viatu	6.3	0.1	-0.2	0.2	5.1	1.5	1.6
Makazi, maji, umeme, gesi na nishati nyingine	25.8	-0.6	0.8	1.0	4.7	-0.4	1.2
Samani, vifaa vya nyumbani na matengenezo ya kawaida ya nyumba	4.8	0.1	0.0	0.2	4.0	2.2	2.4
Afya	1.3	0.0	0.0	0.0	1.5	0.6	0.6
Uchukuzi	9.1	0.0	1.8	2.4	2.2	2.7	5.1
Taarifa na mawasiliano	4.2	0.2	0.0	0.4	2.2	0.0	0.1
Burudani, michezo na utamaduni	1.1	0.0	0.0	0.0	4.6	2.6	2.6
Elimu	1.6	1.2	0.0	0.0	3.8	1.5	0.3
Huduma za migahawa na malazi	1.4	0.0	0.0	0.6	0.6	6.8	7.4
Bima na huduma za fedha	0.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Huduma binafsi, ulinzi wa kijamii na bidhaa na huduma mbalimbali	1.7	0.5	0.0	-0.7	4.9	1.9	0.8
Mfumuko wa bei wa jumla	100.0	-0.1	1.1	0.4	4.2	5.0	5.5
Mfumuko wa bei wa bidhaa za chakula	40.5	0.0	1.7	1.7	3.9	10.1	9.9
Mfumuko wa bei wa bidhaa zisizo za chakula	59.5	-0.2	0.6	0.6	4.4	1.1	2.1

Chanzo: Ofisi ya Mtakwimu Mkuu wa Serikali, Zanzibar

Kielelezo 3.1.1: Mfumuko wa Bei wa Mwaka

Kizio: Julai 2022 =100

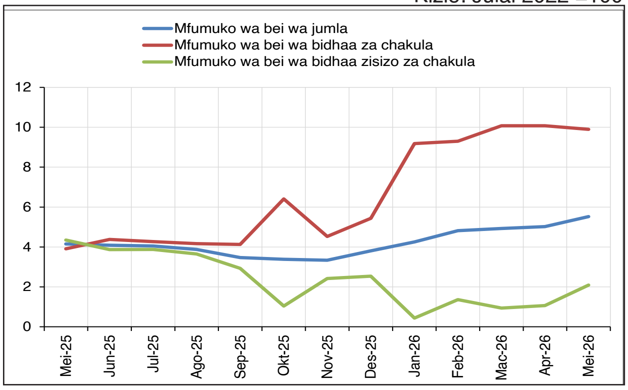

Chanzo: Ofisi ya Mtakwimu Mkuu wa Serikali, Zanzibar

Kielelezo 3.1.2: Wastani wa Bei za Rejareja za Mafuta ya Petroli kwa Mwezi

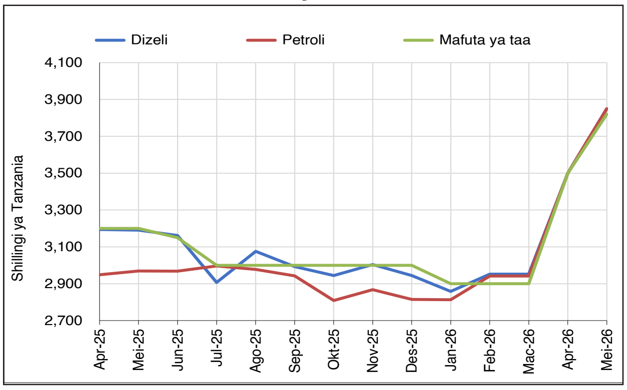

Chanzo: Ofisi ya Mtakwimu Mkuu wa Serikali, Zanzibar

3.2 Bajeti ya Serikali

Mapato ya Serikali ya Zanzibar yalifikia shilingi bilioni 133.3, sawa na asilimia 61.7 ya lengo la mwezi. Kati ya kiasi hicho, shilingi bilioni 129.5 zilitokana na mapato ya ndani, sawa na asilimia 69.9 ya lengo, wakati misaada kutoka washirika wa maendeleo ilifikia shilingi bilioni 3.8. Mapato ya kodi yaliendelea kuchangia zaidi, na kufikia asilimia 90.5 ya jumla ya mapato ya ndani, wakati makusanyo ya mapato yasiyo ya kodi yalifikia shilingi bilioni 12.4, sawa na asilimia 63 ya lengo (Kielelezo 3.2.1).

Kielelezo 3.2.1: Mapato ya Serikali

Shilingi Bilioni

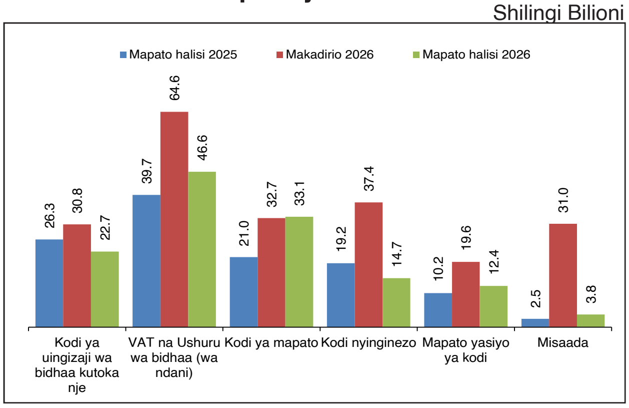

Chanzo: Ofisi ya Rais, Fedha na Mipango, Zanzibar

Tanbihi: Kodi nyingine zinahusisha tozo za hoteli, tozo za wasindikiza wageni, stampu za tozo, tozo za huduma za viwanja vya ndege na bandari, tozo za maendeleo ya barabara na petroli

Kwa upande wa matumizi ya Serikali yaliendelea kuwa ya kuridhisha yakifikia shilingi bilioni 309, ambapo matumizi ya maendeleo ni asilimia 59.6 ya jumla hiyo, na kiasi kilichobaki kilielekezwa kwenye matumizi ya kawaida. Halikadhalika, nakisi ya bajeti ilifikia shilingi bilioni 175.7 na iligharamiwa kupitia mikopo ya ndani (Kielelezo 3.2.2).

Kielelezo 3.2.2: Matumizi ya Serikali

Shilingi Bilioni

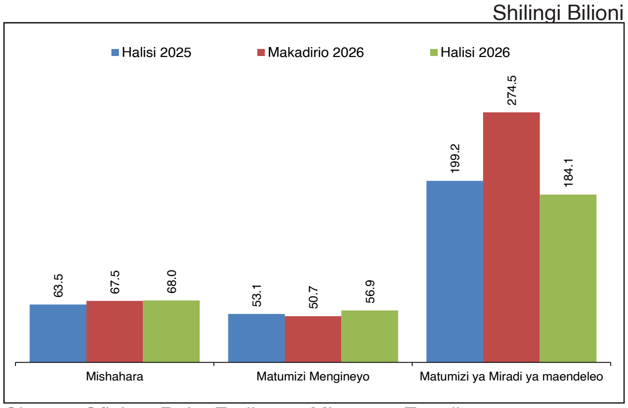

Chanzo:Ofisi ya Rais, Fedha na Mipango, Zanzibar

Tanbihi: Matumizi mengine yanahusisha uhamisho wa fedha, malipo ya riba ya deni la ndani, huduma za mfuko mkuu wa serikali na tozo zingine.

3.3 Mwenendo wa Sekta ya Nje

Urari wa malipo ya kawaida kwa Zanzibar uliongezeka kwa asilimia 21.2 hadi kufikia dola za Marekani milioni 864.8 katika mwaka unaoishia mwezi Mei 2026 ukilinganisha na kiasi kilichorekodiwa kipindi kama hicho mwaka 2025. Ongezeko hilo lilichangiwa kwa kiasi kikubwa na kuimarika kwa mapato ya huduma, hususan kutoka katika shughuli zinazohusiana na utalii

(Jedwali 3.3.1).

Jedwali 3.3.1: Urari wa Malipo

Dola za Marekani Milioni

Maelezo	Mei-25	Apr-26	Mei-26	Mwaka unaoishia Mei 2025	Mwaka unaoishia Mei 2026^p	Ongezeko/ Upungufu (Asilimia)
Urari wa bidhaa (Halisi)	-42.6	-50.1	-36.5	-499.3	-592.9	18.7
Zilizouzwa nje	1.6	7.4	4.7	33.4	67.2	---
zilizonunuliwa kutoka nje	44.2	57.5	41.2	532.7	660.1	23.9
Urari wa huduma (halisi)	53.6	52.0	55.2	1,198.7	1,447.5	20.8
Mapato	61.5	64.0	66.7	1,299.4	1,572.5	21.0
Malipo	7.9	12.0	11.5	100.7	125.1	24.2
Urari wa bidhaa na huduma (halisi)	11.0	1.9	18.7	699.3	854.6	22.2
Bidhaa na huduma zilizouzwa nje	63.1	71.4	71.4	1,332.8	1,639.7	23.0
Bidhaa na huduma zilizonunuliwa kutoka nje	52.1	69.5	52.7	633.4	785.2	24.0
Urari wa mapato ya msingi (halisi)	0.4	1.4	1.6	12.7	8.8	-31.2
Yaliyoingia	0.5	1.5	1.8	18.3	10.4	-42.9
Yaliyotoka	0.1	0.1	0.1	5.5	1.7	-70.0
Urari wa uhamishaji Mali (halisi)	0.0	0.3	0.4	1.5	1.5	-3.2
Iliyoingia	0.1	0.4	0.5	3.0	2.1	-31.4
Iliyotoka	0.0	0.1	0.1	1.5	0.6	-59.9
Urari wa Bidhaa,huduma na uhamishaji mali	11.4	3.6	20.7	713.6	864.8	21.2

Chanzo: Mamlaka ya Mapato Tanzania, benki na uchambuzi wa Benki Kuu ya Tanzania.
Tanbihi: p inaashiria Takwimu za awali; fob, 'Mzigo ndani ya chombo.

Mauzo ya nje

Mauzo ya bidhaa na huduma nje ya nchi yaliongezeka kwa asilimia 23 na kufikia dola za Marekani milioni 1,639.7 ikilinganishwa na kipindi kama hicho mwaka 2025 (Jedwali 3.3.1). Mapato ya huduma yaliendelea kuchangia sehemu kubwa zaidi, yakiwa asilimia 96 ya jumla ya mauzo ya nje ya bidhaa na huduma, hasa kutokana na kuongezeka kwa idadi ya watalii waliotembelea nchini, ambao waliongezeka kwa asilimia 21 na kufikia 947,169 katika mwaka unaoishia Mei 2026. Vilevile, mauzo ya nje ya bidhaa yaliongezeka, yakichangiwa na kuongezeka kwa thamani ya mauzo ya bidhaa za asili, hususan karafuu (Jedwali 3.3.2).

Kwa ulinganifu wa mwezi hadi mwezi, mauzo ya nje ya bidhaa na huduma yaliongezeka hadi dola za Marekani milioni 71.4 mwezi Aprili 2026 kutoka dola milioni 63.1 zilizorekodiwa katika kipindi kama hicho mwaka uliopita.

Jedwali 3.3.2: Uuzaji wa Bidhaa

Dola za Marekani Milioni

Maelezo	Uniti	Mei-25	Apr-26^p	Mei-26	Mwaka unaoishia Mei 2025	Mwaka unaoishia Mei 2026^p	Ongezeko/Upungufu (Asilimia)
Mauzo ya nje ya bidhaa za asili							
Karafuu							
Thamani	000' ya USD	127.6	4,173.8	2,981.3	3,314.5	41,508.4	---
Kiasi	000' kwa Tani	0.0	0.6	0.7	0.7	6.4	---
Bei kwa Unit	USD/Tani	4,072.9	6,862.1	4,260.1	4,782.5	6,515.5	36.2
Mauzo ya nje ya bidhaa zisizo za asili							
Mwani							
Thamani	000' ya USD	261.7	28.5	471.4	3,438.5	1,632.2	-52.5
Kiasi	000' kwa Tani	0.5	0.1	0.7	6.2	2.9	-53.3
Bei kwa Unit	USD/Tani	546.7	525.3	651.9	558.9	568.6	1.7
Bidhaa za Viwandani	000' ya USD	774.6	878.0	529.5	15,200.6	10,886.2	-28.4
Bidhaa za samaki	000' ya USD	44.0	80.5	154.6	1,386.5	752.7	-45.7
Mauzo ya nje ya nchini kwa bidhaa nyingine	000' ya USD	358.2	2,198.7	579.2	10,043.8	12,463.1	24.1
Jumla Ndogo	000' ya USD	1,438.5	3,185.7	1,734.8	30,069.4	25,734.3	-14.4
Jumla Kuu	USD ('000')	1,566.1	7,359.5	4,716.1	33,383.9	67,242.7	---

Chanzo: Mamlaka ya Mapato Tanzania na uchambuzi wa Benki Kuu ya Tanzania.

Uagizaji wa bidhaa na huduma

Uagizaji wa bidhaa na huduma uliongezeka kwa asilimia 24 na kufikia dola za Marekani milioni 785.2 katika kipindi kilichopitiwa ikilinganishwa na kipindi kama hicho mwaka uliopita (Jedwali 3.3.1). Ongezeko hili lilichangiwa zaidi na kuongezeka kwa uagizaji wa bidhaa, hususan bidhaa za mitaji na bidhaa za matumizi ya kawaida.

Uagizaji wa bidhaa za mitaji uliongezeka kwa zaidi ya mara mbili, kutokana na ongezeko la uagizaji wa vifaa vya usafirishaji vya viwandani pamoja na mitambo na vifaa vya umeme. Aidha, ongezeko la uagizaji wa bidhaa za matumizi ulichangiwa zaidi na kuongezeka kwa uagizaji wa bidhaa zingine za matumizi na vifaa vya usafirishaji visivyo vya viwandani (Jedwali 3.3.3).

Kwa ulinganifu wa mwezi hadi mwezi, uagizaji wa bidhaa na huduma ulifikia dola za Marekani milioni 52.7 mwezi Mei 2026, kutoka dola milioni 52.1 zilizorekodiwa mwezi Mei 2025.

Jedwali 3.3.3: Uagizaji wa Bidhaa

Dola za Marekani Milioni

Maelezo	Mei-25	Apr-26	Mei-26^p	Mwaka unaoishia Mei 2025	Mwaka unaoishia Mei 2026^p	Ongezeko/ Upungufu (Asilimia)
Bidhaa za Mtaji	4.7	15.2	5.4	68.0	161.4	---
Mitambo na vifaa vya kimitambo	1.7	4.6	2.4	25.0	50.0	---
Vifaa vya usafirishaji Kiwandani	1.3	5.4	1.5	22.1	56.2	---
Mashine na Vifaa vya Umeme	1.0	3.9	1.0	14.2	41.3	---
Bidhaa nyingine za mtaji	0.7	1.3	0.6	6.7	13.8	---
Bidhaa za uzalishaji wa kati	34.2	33.4	30.4	395.4	398.4	0.8
Vifaa vya viwandani	11.6	16.5	9.8	121.1	184.7	52.5
Ambazo ni chuma na bidhaa zinazotokana navyo	1.8	3.3	1.8	22.2	36.8	65.8
Plastiki na bidhaa zake	0.6	1.4	0.4	7.6	15.3	---
Nishati na mafuta	12.7	7.8	11.6	158.8	103.9	-34.6
ambazo ni bidhaa safi za mafuta	12.7	7.8	11.3	158.0	103.6	-34.4
Vifaa	1.1	2.9	1.0	16.7	31.3	87.5
Chakula na Vinywaji kwa Matumizi ya Viwandani	7.4	5.0	6.2	78.0	63.2	-18.9
ambazo ni nafaka ya ngano	1.8	1.7	0.6	26.5	20.1	-24.2
Mafuta ya kula	3.7	2.1	2.1	34.9	27.0	-22.6
Magari ya matumizi ya nyumbani	1.3	1.2	1.8	20.8	15.2	-26.9
Bidhaa za Matumizi ya Mwisho	5.3	9.0	5.4	69.4	100.3	44.6
Chakula na vinywaji vinavyotumika hasa kwa matumizi ya nyumbani	1.3	1.6	1.3	17.5	18.3	5.0
Vifaa vya Usafirishaji Visivyo vya Viwandani	0.2	0.3	0.2	2.2	3.0	36.5
ambazo ni pikipiki na baiskeli zilizowekwa na mota ndogo ya ziada	0.1	0.1	0.1	0.8	1.1	34.1
Bidhaa nyingine za matumizi ya mwisho	3.8	6.8	3.9	49.6	75.3	51.8
ambazo ni bidhaa za dawa	0.3	0.1	0.2	4.0	1.5	-61.7
Dawa za kuua wadudu na bidhaa zinazofanana	0.0	0.1	0.0	0.4	0.7	87.5
Sabuni na dawa za kusafisha	0.4	0.6	0.4	4.4	6.8	53.1
Vitambaa na Mavazi	0.4	0.6	0.5	5.5	7.1	28.7
Viatu na bidhaa nyingine	0.2	0.3	0.2	2.8	3.9	40.3
Karatasi na bidhaa zake	0.2	0.1	0.1	2.0	1.4	-26.5
Jumla (f.o.b)	44.2	57.5	41.2	532.7	660.1	23.9

Chanzo: Mamlaka ya Mapato Tanzania na uchambuzi wa Benki Kuu ya Tanzania.

Tanbihi: p inaashiria takwimu za awali; “---“, badiliko linalozidi asilimia 100; f.o.b Mzigo ndani ya chombo

VIAMBATISHO

Jedwali A1: Viashiria vya Kiuchumi

		2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024[r]	2025[p]
Ukuaji wa Pato la Taifa na Mfumuko wa bei									
1. 1Ukuaji wa Pato la Taifa kwa Bei za Miaka Husika	Asilimia	4.4	8.5	8.1	7.4	9.4	10.5	10.2	na
1.2 Ukuaji halisi wa Pato ta Taifa	Asilimia	7.0	6.9		4.8	4.7	5.1	5.5	6.0
1.3 Wastani Pato kwa Kila Mtu kwa bei za miaka inayohusika	'000' sh	2,356.5	2,479.3	2,597.7	2,705.4	2,854.1	3,058.8	3,234.9	na
1.4 Wastani Pato kwa Kila Mtu kwa bei za miaka inayohusika	Dola ya Marekani	1,041.0	1,083.5	1,126.7	1,171.6	1,233.1	1,263.1	1,239.2	na
1.5 Kasi ya Upandaji wa Bei	Asilimia	3.5	3.4	3.3	3.7	4.3	3.8	3.1	3.3
1.6 Uwiano wa Akiba kwa Pato halisi la Taifa	Asilimia	18.7	18.6	16.5	17.3	19.7	21.2	25.8	na
Takwimu za Kifedha na Riba									
2.1 Ukuaji wa Ujazi wa fedha kwa tafsiri pana zaidi (M3)	Asilimia	4.5	9.6	5.7	15.5	11.6	14.1	11.1	24.7
2.2.Ukuaji wa Ujazi wa fedha kwa tafsiri pana (M2)	Asilimia	3.8	11.8	8.2	17.6	12.1	11.9	9.2	28.5
2.3 Ukuaji va Ujazi wa fedha, kwa tafsiri finyu (M1)	Asilimia	5.1	13.7	7.5	23.1	7.5	8.7	11.2	30.2
2.4 Ukuaji Fedha ya msingi (M0)	Asilimia	0.6	6.8	-4.0	17.3	15.8	3.7	19.1	20.7
2.5 Ukuaji wa Mikopo kwa Sekta Binafsi	Asilimia	4.9	11.1	3.1	10.0	22.5	17.3	12.4	23.6
2.6 Uwiano wa Mikopo kwa Sekta Binafsi kwa pato la taifa[1]	Asilimia	14.3	14.6	14.0	14.3	16.0	17.0	17.4	21.6
2.7 Uwiano wa Mikopo kwa sekta binafSikwa mikopo yote	Asilimia	79.8	83.5	77.7	74.4	72.9	73.9	75.9	77.9
2.8 Riba za Amana za miezi 12	Asilimia	8.8	8.8	8.3	8.3	8.5	8.7	9.2	9.6
2.9 Riba za dhamana za serkali kwa ujumla	Asilimia	6.4	7.7	4.4	4.8	4.7	7.3	10.7	8.7
2.10 Riba ya mikopo ya muda mrefu hadi miaka mitano (3-5 years)	Asilimia	17.4	16.6	16.2	16.0	15.7	15.6	15.3	14.4
Mizania ya Malipo na Nchi za Nje									
3.1 Bidhaa Ziizouzwa Nje	Dola ya Marekani	4,292.7	5,377.6	6,371.7	6,756.2	7,223.8	7,696.6	9,121.6	10,293.6
3.2.Bidhaa Zilazoagizwa kutoka Nje ya Nchi	Dola ya Marekani	-8,519.7	-8,615.2	-7,831.7	-10,003.4	-14,208.7	-13,728.9	-14,195.6	-14,787.7
3.3.Urari wa Biashara	Dola ya Marekani	-4,227.0	-3,237.5	-1,460.0	-3,247.1	-6,984.9	-6,032.3	-5,074.0	-4,494.2
3.4.Urari wa Malipo ya Kawaida	Dola ya Marekani	-2,308.7	-1,340.2	-1,458.5	-2,374.3	-5,482.2	-2,960.6	-2,379.8	-2,015.2
3.5 Urari wa malipo yote	Dola ya Marekani	-784.0	587.0	-764.9	1,852.1	-988.4	52.3	70.1	968.9
3.6 Akiba ya Fedha za Kigeni	Dola ya Marekani	5,044.6	5,567.6	4,767.7	6,386.0	5,177.2	5,450.1	5,546.9	6,329.0
3.7 Akiba ya fedha za kigeni (miezi)	Miezi	4.9	6.4	5.6	6.6	4.7	4.5	4.5	4.9
3. 8 Kiwango cha kubadili fedha:									
Wastani wa mwaka	Thamani ya Tsh/Dola	2,263.8	2,288.2	2,294.1	2,297.8	2,303.1	2,382.1	2,597.4	2,537.6
Mwisho wa kipindi	Thamani ya Tsh/Dola	2,281.2	2,287.9	2,298.5	2,297.6	2,308.9	2,501.4	2,374.7	2,450.2
		2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25
Mwenendo wa Mapato na Matumizi									
4.1 Uwiano wa mapato ya ndani kwa Pato la Taifa[1]	Asilimia	14.8	14.3	15.0	13.7	14.9	15.0	14.7	15.6
4.2 Uwiano wa misaada kwa Pato la Taifa[1]	Asilimia	0.8	0.4	0.7	0.5	0.4	0.3	0.3	0.4
4.3 Uwiano wa Matumiazi ya kawaida kwa Pato la Taifa[1]	Asilimia	10.2	10.7	10.1	9.9	9.8	11.0	10.8	11.9
4.4 Uwiano wa matumizi ya maendeleo kwa Pato la Taifa[1]	Asilimia	6.6	6.5	7.1	7.8	9.2	7.4	7.2	6.9
4.5 Uwiano wa nakisi isiyo jumuisha misaada kwa Pato la Taifa[1]	Asilimia	-2.1	-2.9	-2.2	-4.0	-4.1	-3.4	-3.3	-3.2
4.6 Uwiano wa nakisi ya Jumla kwa Pato la Taita[1,2]	Asilimia	-1.9	-3.3	-1.9	-4.0	-3.6	-3.1	-3.1	-3.0
Deni la nje	Dola Milion	20,503.0	21,920.9	22,952.7	25,519.3	27,832.5	30,252.7	31,950.9	34,765.3
5.1 Mikopo ilyopokelewa	Dola Milion	18,765.1	20,029.3	20,958.4	23,250.9	25,392.8	27,889.3	30,416.1	34,053.0
5.2 Riba ambayo haijaipwa	Dola Milion	1,737.9	1,891.7	1,994.3	2,268.4	2,439.7	2,363.4	1,534.8	712.3

Chanzo:Wizara ya Fedha; Benki Kuu ya Tanzania; na Mamlaka ya Mapato Tanzania
Tanbihi:[1]Imetolewa kwa kuzingatia Pato la Tifa kwa bei za miaka husika; [2] inajumuisha misaada, matumizi yaliyochelewa (expenditure float) n.a-haipatikani, p- ni takwimu za muda.

Jedwali A2: Mwenendo wa Mapato na Matumizi ya Serikali – Tanzania Bara

Shilingi Milioni

	Bajeti ya	Julai 2025 - Aprili 2026		Aprili 2026	
	2025/26	Makadirio	Halisi	Makadirio	Halisi
Mapato ya ndani (yakijumuisha Mamlaka za Serikali za Mitaa)	40,466,131.4	32,804,527.5	34,648,368.6	3,028,303.6	3,242,291.5
Mapato ya Serikali Kuu	36,857,734.1	31,402,190.8	33,294,799.2	2,902,656.8	3,111,970.6
Mapato yatokanayo na kodi	32,175,999.8	26,241,014.3	28,728,192.0	2,441,225.3	2,690,629.6
Ushuru wa forodha	11,562,965.6	9,603,072.7	10,271,662.8	904,550.3	1,060,666.2
Kodi ya bidhaa na huduma	7,016,470.7	5,592,613.0	5,395,250.9	612,063.5	585,430.9
Kodi ya mapato	11,367,876.5	9,113,540.2	11,163,308.5	741,582.6	849,323.2
Kodi nyingine	4,887,699.8	1,931,788.4	1,897,969.7	183,028.8	195,209.3
Mapato yasiyotokana na kodi	4,681,734.3	5,161,176.5	4,566,607.2	461,431.5	421,341.0
Mapato ya Mamlaka za Serikali za Mitaa	1,680,506.8	1,402,336.8	1,353,569.5	125,646.8	130,320.9
Jumla ya matumizi[1]	48,774,989.1	40,402,960.5	38,792,074.0	4,139,261.2	3,457,221.7
Matumizi ya kawaida	31,281,255.8	25,594,013.4	25,625,130.0	2,690,784.5	2,696,641.4
Mishahara	10,917,466.8	10,889,998.0	10,976,942.5	1,100,158.6	1,134,392.9
Malipo ya riba za mikopo	6,493,715.4	5,600,386.0	4,679,585.2	613,785.8	530,292.8
Ya ndani	3,697,288.1	3,167,939.6	3,022,518.1	311,982.4	304,240.8
Ya nje	2,796,427.3	2,432,446.4	1,657,067.1	301,803.5	226,051.9
Matumizi mengine ya kawaida	7,088,606.6	9,103,629.5	9,968,602.4	976,840.1	1,031,955.7
Matumizi ya maendeleo	17,493,733.4	14,808,947.1	13,166,944.0	1,448,476.7	760,580.4
Fedha za ndani	12,117,828.4	10,066,439.6	10,193,047.1	840,982.5	622,887.5
Fedha za nje	5,375,904.9	4,742,507.4	2,973,896.9	607,494.2	137,692.9
Nakisi ya bajeti bila ya misaada	-8,308,857.7	-7,598,433.0	-4,143,705.4	-1,110,957.6	-214,930.2
Misaada	1,069,884.4	786,197.5	712,369.8	78,258.6	296.9
Ya bajeti	113,796.3	0.0	0.0	0.0	0.0
Ya miradi	846,976.2	644,818.4	639,725.6	63,904.8	296.9
Ya kisekta	109,111.9	141,379.2	72,644.2	14,353.8	0.0
Nakisi ya bajeti ikijumuisha misaada	-6,401,157.9	-6,812,235.4	-3,431,335.6	-1,032,699.1	-214,633.3
Marekebisho (Adjustments to cash and other items (net))	0.0	0.0	-1,773,562.7	0.0	-626,471.8
Balansi ya jumla	-7,238,973.3	-6,812,235.4	-5,204,898.3	-1,032,699.1	-841,105.1
Ugharamiaji wa nakisi ya bajeti	7,238,973.3	6,812,235.4	5,204,898.3	1,032,699.1	841,105.1
Ufadhili kutoka nje halisi	4,286,343.5	3,813,974.3	1,964,316.4	1,243,100.2	-476,499.8
Mikopo	5,966,414.1	7,386,102.8	4,683,466.1	1,912,948.1	137,396.0
Mikopo ya bajeti	1,627,221.4	744,524.7	1,143,646.0	594,919.9	0.0
Mikopo ya miradi	4,339,192.6	6,641,578.2	3,539,820.1	1,318,028.1	137,396.0
ambayo: Mikopo ya masharti ya kibiashara	2,629,011.8	2,765,892.4	1,347,180.8	788,792.5	0.0
Mikopo ya kisekta	80,624.2	80,624.2	68,887.9	0.0	0.0
Marejesho ya mitaji ya mikopo ya nje	-4,389,706.5	-3,652,752.6	-2,788,037.6	-669,847.9	-613,895.8
Ufadhili wa ndani halisi[2]	2,952,629.8	2,998,261.1	3,240,582.0	-210,401.1	1,317,604.9
Mikopo kutoka benki na vyanzo vingine	2,952,629.8	2,998,261.1	3,240,582.0	-210,401.1	1,317,604.9
Mikopo ya benki	2,466,103.9	2,504,216.1	1,378,704.9	-175,731.8	1,179,677.2
Mikopo toka vyanzo vingine (baada ya marejesho ya mitaji ya mikopo)	486,526.0	494,045.0	1,861,877.1	-34,669.3	137,927.6
Mikopo ya ndani (rollover)	3,325,556.5	1,934,555.7	2,270,026.2	192,235.5	137,375.4
Kulipa mitaji ya mikopo ya ndani	-3,325,556.5	-1,934,555.7	-2,270,026.2	-192,235.5	-137,375.4

Chanzo: Wizara ya Fedha

Note: [1] Haijajumuisha marejesho ya mitaji ya mikopo na matumizi yaliyochelewa (expenditure float); [2] Thamani chanya ina maana ya ufadhili, na thamani hasi ina maana ya malipo au ongezeko la amana

Jedwali A3: Tathmini za Amana

Shilingi Bilioni

Kipengele	Mei-25	Jun-25	Jul-25	Ago-25	Sep-25	Okt-25	Nov-25	Des-25	Jan-26	Feb-26	Mac-26	Apr-26	Mei-26
Rasilimali halisi za nje	14,028.1	15,509.5	15,726.1	15,766.0	15,896.7	15,715.4	16,298.6	15,286.5	15,950.0	15,749.5	15,245.6	14,553.5	13,308.6
Rasilimali halisi za nje za Benki Kuu	11,844.6	13,623.0	13,884.0	13,933.2	14,467.3	13,334.3	13,892.1	13,707.3	13,987.7	14,089.2	13,916.0	13,066.6	12,633.9
Rasilimali halisi za nje za mabenki	2,183.6	1,886.5	1,842.1	1,832.8	1,429.3	2,381.1	2,406.5	1,579.1	1,962.3	1,660.3	1,329.6	1,486.8	674.7
Rasilimali halisi za ndani	39,313.4	39,973.8	40,565.0	41,689.9	41,957.4	44,073.3	44,560.0	45,702.6	46,155.7	47,319.8	49,001.1	50,538.4	53,495.3
Madai ya ndani	52,813.1	52,139.4	52,548.3	54,561.2	54,854.2	56,509.3	57,629.3	57,229.9	57,872.1	58,896.1	59,877.3	61,759.8	63,283.0
Madai halisi kwa Serikali Kuu	13,021.1	11,590.4	11,576.1	13,030.4	12,854.4	14,122.4	14,243.8	12,626.9	12,700.8	12,841.9	12,660.8	13,840.5	14,248.3
Mikopo kwa sekta binafsi	39,792.0	40,549.0	40,972.2	41,530.9	41,999.9	42,386.9	43,385.5	44,603.1	45,171.4	46,054.2	47,216.5	47,919.3	49,034.6
Ujazi wa fedha kwa tafsiri pana zaidi (M3)	53,341.5	55,483.3	56,291.1	57,455.9	57,854.0	59,788.6	60,858.6	60,989.1	62,105.7	63,069.3	64,246.7	65,091.9	66,803.8
Fedha zilizo kwenye mzunguko	7,438.9	7,874.8	8,122.1	8,036.4	7,730.8	8,410.1	8,545.0	8,492.1	8,102.1	8,151.8	8,078.3	8,107.1	8,444.4
Amana za hundi	25,031.6	25,988.3	26,155.4	27,442.8	28,352.1	29,032.2	28,992.7	29,049.1	30,023.9	30,521.3	31,188.5	32,154.3	33,066.8
Amana za akiba na muda maalumu	20,871.0	21,620.3	22,013.5	21,976.7	21,771.2	22,346.4	23,320.9	23,447.8	23,979.7	24,396.2	24,979.9	24,830.5	25,292.6
Fedha taslim (M0)	11,800.7	12,451.7	13,423.8	13,537.9	13,717.6	15,068.7	15,135.7	14,508.3	15,225.1	14,990.0	14,998.9	15,670.5	15,640.3
Ujazi wa fedha kwa tafsiri pana zaidi (M3)	53,341.5	55,483.3	56,291.1	57,455.9	57,854.0	59,788.6	60,858.6	60,989.1	62,105.7	63,069.3	64,246.7	65,091.9	66,803.8
Amana za fedha za kigeni (FCD)	13,543.4	13,769.3	13,653.2	13,696.3	13,337.2	13,882.1	14,056.5	13,255.7	14,103.2	14,569.7	14,998.4	14,989.0	15,428.5
Amana za fedha za kigeni (Dola milioni)	*5,045.8*	*5,286.6*	*5,369.8*	*5,560.2*	*5,462.9*	*5,662.4*	*5,768.4*	*5,410.2*	*5,600.8*	*5,730.6*	*5,809.8*	*5,764.1*	*5,913.1*
Ujazi wa fedha kwa tafsiri pana (M2)	39,798.1	41,714.0	42,637.9	43,759.6	44,516.8	45,906.5	46,802.2	47,733.4	48,002.5	48,499.6	49,248.3	50,102.9	51,375.3
Amana za akiba na muda maalum zilizo katika shilingi ya Kitanzania	15,583.2	16,060.1	16,406.3	16,357.2	16,600.4	16,848.4	17,618.1	17,919.5	18,229.5	18,541.9	19,071.4	18,951.4	19,122.7
Ujazi wa fedha, kwa tafsiri finyu (M1)	24,214.9	25,653.9	26,231.6	27,402.4	27,916.4	29,058.1	29,184.1	29,813.8	29,773.0	29,957.7	30,176.9	31,151.6	32,252.6
Fedha zilizo kwenye mzunguko	7,438.9	7,874.8	8,122.1	8,036.4	7,730.8	8,410.1	8,545.0	8,492.1	8,102.1	8,151.8	8,078.3	8,107.1	8,444.4
Amana za hundi	16,776.0	17,779.1	18,109.4	19,366.0	20,185.6	20,648.0	20,639.0	21,321.7	21,670.9	21,805.9	22,098.5	23,044.5	23,808.2

Chanzo: Benki Kuu ya Tanzania

Jedwali A4: Muundo wa Viwango vya Riba

Asilimia

Kipengele	Mei	Jun	Jul	Ago	Sep	Okt	Nov	Des	Jan	Feb	Mac	Apr	Mei
	2025								2026				
A: Riba za mikopo/amana zilizo katika shilingi													
1. Riba katika soko la fedha baina ya mabenki													
Siku 1 (*Overnight*)	7.95	7.93	6.62	6.15	6.29	6.45	6.08	6.00	6.13	6.01	6.17	6.15	5.94
Siku 2-7	7.96	7.96	7.43	6.52	6.43	6.29	6.19	6.30	6.34	6.31	6.25	6.18	5.96
Siku 8-14	8.28	8.12	7.57	6.71	6.93	6.92	6.84	6.26	6.74	6.83	6.53	6.33	6.48
Siku 15-30	8.35	6.95	7.12	6.87	7.35	7.07	7.23	6.40	7.06	6.96	6.85	6.79	6.58
Siku 31-60	8.53	8.53	8.53	6.90	7.50	7.28	7.00	7.20	7.23	7.00	7.20	6.92	6.79
Siku 61-90	9.14	9.14	9.14	9.14	9.14	9.14	7.00	8.11	9.96	7.00	8.50	7.12	6.79
Siku 91-180	12.00	12.00	11.39	7.00	7.00	9.75	8.89	8.89	6.75	7.00	8.07	8.77	7.27
Zaidi ya siku 180	10.93	10.93	10.93	10.93	10.93	10.93	10.93	10.93	10.93	12.00	12.00	12.00	12.00
Riba ya jumla	7.98	7.94	7.35	6.48	6.45	6.38	6.30	6.29	6.40	6.34	6.32	6.26	6.14
2. Riba ya mikopo ya siku 1 kati ya mabenki na	8.00	8.00	7.75	7.75	7.75	7.75	7.75	7.75	7.75	7.75	7.75	7.75	7.75
3. Riba ya mikopo ya muda mfupi toka kwa	5.30	5.30	5.30	5.30	4.79	4.79	4.79	5.75	5.75	5.75	5.75	5.75	5.75
4. Riba ya mikopo ya muda mfupi kwa	7.21	7.21	5.77	5.78	5.76	5.76	5.77	5.75	5.75	5.75	5.75	5.75	5.75
5. Riba ya dhamana za serikali													
Siku 35	6.50	6.50	6.50	6.50	6.20	5.94	5.64	5.38	5.36	4.75	4.20	3.81	3.23
Siku 91	7.50	7.50	7.46	7.36	6.81	6.21	6.08	5.93	5.73	4.97	4.23	4.02	3.78
Siku 182	8.24	8.24	8.24	7.46	6.56	6.41	5.92	5.91	5.85	5.85	5.69	5.46	5.23
Siku 364	8.92	8.92	8.13	6.79	5.99	6.00	6.45	6.24	6.21	6.20	5.80	5.72	5.63
Riba ya jumla	8.89	8.89	8.13	6.83	6.03	6.27	6.25	5.87	5.89	5.68	5.21	5.06	4.74
6. Riba za hati fungani za serikali													
Miaka miwili	12.08	12.08	12.17	12.17	12.17	10.05	10.05	10.05	10.05	10.05	8.36	8.36	8.36
Miaka mitano	12.94	12.94	13.18	13.18	12.48	12.48	10.54	10.54	10.54	10.54	10.54	9.54	9.54
Miaka saba	9.71	9.71	9.71	9.71	9.71	9.71	9.71	9.71	9.71	9.71	9.71	9.71	9.71
Miaka kumi	14.26	14.26	13.74	13.74	13.74	12.45	12.45	12.45	11.30	11.30	11.30	9.40	9.40
Miaka kumi na tano	14.63	14.63	14.63	13.91	13.91	13.91	12.08	12.08	12.08	10.78	10.78	10.78	10.39
Miaka ishirini	15.11	14.50	14.50	14.50	13.55	13.55	13.55	12.02	12.02	12.02	10.71	10.71	10.43
Miaka ishirini na tano	15.29	14.80	14.80	14.42	13.19	13.19	13.19	13.19	13.19	11.99	11.99	11.99	11.99
7. Riba inayotumika kutathmini dhamana	8.50	8.50	8.25	8.25	8.25	8.25	8.25	8.25	8.25	8.25	8.25	8.25	8.25
8. Riba za amana za akiba	2.52	2.90	2.90	2.90	2.92	2.93	2.88	3.02	2.94	2.98	2.89	2.91	2.85
9. Riba za jumla za amana za muda maalum	8.58	8.74	8.83	8.61	8.50	8.36	8.54	8.36	8.33	8.32	8.33	8.54	8.43
Mwezi 1	10.47	9.90	11.50	10.70	9.65	9.10	9.31	9.35	8.96	9.10	8.65	9.06	8.34
Miezi 2	9.25	9.85	10.75	10.07	9.28	10.09	9.67	9.34	9.56	9.16	9.34	9.67	8.65
Miezi 3	9.85	11.12	10.19	8.59	9.61	9.38	9.42	9.70	9.43	9.03	9.56	9.01	10.52
Miezi 6	9.82	10.28	10.28	10.44	10.12	10.06	10.01	9.96	10.20	10.26	10.51	10.35	9.87
Miezi 12	9.72	9.79	9.88	9.99	9.84	9.21	10.02	9.58	9.70	9.82	9.60	9.81	10.17
Miezi 24	7.49	6.95	5.99	7.16	7.63	7.05	7.92	7.21	7.11	7.35	7.03	8.20	7.69
10. Riba za amana kwa wateja wakubwa	10.64	11.21	10.72	10.99	11.05	11.22	11.67	11.66	11.74	11.48	11.57	11.37	11.25
11. Wastani wa riba za mikopo	15.18	15.23	15.16	15.07	15.18	15.19	15.27	15.24	15.10	15.11	15.11	15.33	15.32
Muda mfupi (Hadi mwaka 1)	15.96	15.69	15.51	15.64	15.52	15.50	15.53	15.46	15.49	15.41	15.45	15.31	15.38
Muda wa kati (Mwaka 1 hadi 2)	16.35	16.49	16.41	16.45	16.26	16.42	16.42	16.42	16.73	16.70	16.53	17.19	17.11
Muda wa kati (Miaka 2 hadi 3)	15.24	15.38	15.22	15.01	15.19	15.13	15.18	15.43	14.97	15.27	15.31	15.63	15.60
Muda mrefu (Miaka 3 hadi 5)	14.19	14.35	14.39	14.02	14.26	14.24	14.43	14.29	14.05	13.96	13.95	14.56	14.43
Muda mrefu (Zaidi ya Miaka 5)	14.17	14.25	14.28	14.22	14.66	14.68	14.79	14.61	14.24	14.20	14.30	13.96	14.08
12. Riba za mikopo kwa wateja wakubwa	12.99	12.68	12.56	12.72	12.84	12.40	12.61	12.38	12.25	12.19	12.21	12.56	11.90
B: Fedha za kigeni													
1. Riba za amana													
Amana za akiba	1.33	0.89	0.83	0.93	0.98	1.75	0.57	0.87	0.77	0.70	1.22	1.68	1.06
Riba za jumla za amana za muda maalum	3.65	3.60	3.75	4.11	3.94	4.17	4.03	3.67	4.18	4.29	4.26	4.41	4.47
Mwezi 1	2.46	2.47	2.50	2.46	2.46	2.44	2.45	2.45	2.52	2.45	2.47	3.42	2.52
Miezi 2	3.54	3.52	3.02	4.02	4.98	4.93	6.12	2.96	4.97	4.85	4.84	3.91	4.05
Miezi 3	3.53	3.03	4.31	4.98	2.56	4.55	2.87	4.92	4.95	4.94	4.69	4.87	5.03
Miezi 6	4.61	4.92	4.94	4.60	5.10	5.05	5.25	4.82	4.66	4.80	4.97	5.03	5.14
9 months	4.10	4.06	4.00	4.47	4.61	3.86	3.47	3.19	3.82	4.43	4.35	4.83	5.59
Miezi 12	8.81	8.70	8.82	8.59	8.43	8.71	8.52	8.61	8.57	8.61	8.70	8.96	8.72
Muda mfupi (Hadi mwaka 1)	9.99	9.93	9.91	9.89	9.89	9.88	9.89	9.91	10.00	10.00	10.00	10.07	9.95
Muda wa kati (Mwaka 1 hadi 2)	8.39	8.22	8.23	8.11	7.49	7.73	7.65	7.68	7.68	7.72	7.69	8.82	7.88
Muda wa kati (Miaka 2 hadi 3)	8.49	6.88	7.03	7.16	7.25	7.43	7.49	8.31	8.35	8.23	8.19	8.64	7.79
Muda mrefu (Miaka 3 hadi 5)	8.17	9.43	9.42	9.30	9.16	9.23	9.30	8.50	8.64	8.83	9.09	9.19	9.08
Muda mrefu (zaidi ya miaka 5)	9.01	9.06	9.52	8.49	8.35	9.28	8.28	8.66	8.17	8.28	8.50	8.09	8.88

Chanzo: Benki Kuu ya Tanzania

Jedwali A5: Mizania ya Malipo ya Nje

Dola za Marekami Milioni

	2021	2022	2023	2024	2025
A. Urari wa malipo ya kawaida	-2,374.3	-5,482.2	-2,960.6	-2,379.8	-2,049.4
Bidhaa: zilizouzwa nje ya nchi (f.o.b)	6,756.2	7,223.8	7,696.6	9,121.6	10,262.9
Bidhaa asilia	627.9	766.5	953.3	1,473.3	1,491.9
Bidhaa zisizo asilia	5,763.0	6,058.4	6,321.6	7,228.8	8,464.5
kati ya hizo: Dhahabu	2,737.1	2,835.1	3,058.9	3,419.6	4,753.9
Bidhaa zisizo rekodiwa	365.4	399.0	421.6	419.6	306.6
Bidhaa: zilizoagizwa kutoka nje ya nchi (f.o.b)	-10,003.4	-14,208.7	-13,728.9	-14,195.6	-14,787.7
Urari wa biashara ya bidhaa	-3,247.1	-6,984.9	-6,032.3	-5,074.0	-4,524.8
Huduma: mapato	3,117.7	4,762.0	6,231.7	6,846.8	7,477.5
Usafirishaji	1,558.1	1,872.0	2,333.4	2,353.4	2,647.6
Utalii	1,310.3	2,527.8	3,373.8	3,903.1	4,410.6
Nyingine	249.3	362.2	524.4	590.3	419.2
Huduma: malipo	-1,607.0	-2,465.4	-2,395.9	-2,795.0	-3,241.8
Usafirishaji	-806.4	-1,378.4	-1,326.4	-1,411.9	-1,467.3
Utalii	-196.2	-357.5	-477.2	-522.3	-715.5
Nyingine	-604.4	-729.5	-592.3	-860.9	-1,059.1
Urari wa biashara ya huduma	1,510.7	2,296.6	3,835.9	4,051.7	4,235.7
Urari wa biashara ya bidhaa na huduma	-1,736.4	-4,688.3	-2,196.5	-1,022.3	-289.1
Mapato ya vitega uchumi: yaliyoingia	102.5	183.9	301.2	311.7	306.2
Malipo ya vitega uchumi: yaliyotoka	-1,294.2	-1,577.1	-1,797.7	-2,199.2	-2,356.3
Urari wa mapato ya vitega uchumi	-1,191.6	-1,393.2	-1,496.6	-1,887.4	-2,050.1
Urari wa bidhaa, huduma na mapato ya vitega uchumi	-2,928.0	-6,081.5	-3,693.1	-2,909.7	-2,339.2
Mapato ya uhamisho mali wa kawaida: yaliyoingia	640.1	716.5	1,280.9	1,177.4	899.1
Serikali	104.7	76.4	131.0	139.2	19.7
Taasisi za zisizo za serikali	535.4	640.2	1,150.0	1,038.3	879.4
Malipo ya uhamisho mali wa kawaida: yaliyotoka	-86.4	-117.2	-548.4	-647.5	-609.2
Urari wa uhamisho mali wa kawaida	553.7	599.3	732.5	529.9	289.9
B. Urari wa uhamisho mitaji	412.1	274.0	223.4	318.7	348.9
Uhamisho wa mitaji: ulioingia	412.1	274.0	223.4	318.7	348.9
Serikali	346.8	208.7	158.0	253.3	289.8
Taasisi za zisizo za serikali	65.3	65.3	65.3	65.3	59.1
Uhamisho wa mitaji: uliotoka	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Jumla, A na B	-1,962.1	-5,208.2	-2,737.2	-2,061.1	-1,700.5
C. Urari katika uwekezaji	4,037.1	3,634.7	3,629.9	1,857.4	2,750.0
Uwekezaji wa moja kwa moja	1,190.5	1,437.6	1,648.9	1,656.0	1,850.4
Uwekezaji wa hisa	-7.9	24.6	13.9	10.6	82.3
Uwekezaji mwingine	2,854.5	2,172.5	1,967.1	190.7	817.3
Mali (assets)	-89.8	193.0	-749.6	-924.6	-417.3
Madeni (liabilities)	2,944.3	1,979.6	2,716.6	1,115.3	1,234.6
Jumla, makundi A hadi C	2,074.9	-1,573.4	892.7	-203.8	1,049.5
D. Makosa na masahihisho	-222.8	585.0	-850.8	273.9	-80.6
Urari wa malipo yote	1,852.1	-988.4	41.9	70.1	968.9
E. Akiba ya fedha za kigeni	-1,852.1	988.4	-41.9	-70.1	-968.9
Vipengele vya kumbukumbu					
Uwiano wa urari wa malipo ya kawaida kwa pato la taifa	-3.4	-7.1	-3.7	-2.9	-2.2
Akiba ya fedha za kigeni	6,386.0	5,177.2	5,450.1	5,546.9	6,329.0
Akiba ya fedha za kigeni (miezi ya uagizaji wa bidhaa nje)	6.6	4.7	4.5	4.5	4.9
Kiwango cha kubadilisha fedha (mwisho wa kipindi)	2,297.6	2,308.9	2,501.4	2,374.7	2,450.2
Kiwango cha kubadilisha fedha (kwa wastani kwa mwaka)	2,297.8	2,303.0	2,382.1	2,597.4	2,537.6

Chanzo: Benki Kuu ya Tanzania, Mamlaka ya Mapato Tanzania na Ukokotoaji wa Benki Kuu ya Tanzania.
Tanbihi: p inaashiria takwimu za awali; "---", badiliko linalozidi asilimia 100; f.o.b Mzigo ndani ya chombo

Jedwali A6: Mauzo ya Bidhaa Nje ya Nchi

Dola za Marekani Milioni

	Mwaka ulioishia Mei				
Bidhaa	2022	2023	2024	2025	2026p
Bidhaa asilia	721.0	761.6	1,051.3	1,453.8	1,639.7
Korosho	213.2	181.5	225.6	527.3	479.4
Karafuu	62.2	38.0	32.5	3.5	27.6
Kahawa	165.2	198.2	215.7	337.0	391.7
Pamba	82.7	108.5	115.1	51.3	100.4
Katani	20.5	26.8	19.0	29.2	33.5
Chai	31.1	29.9	26.0	18.8	11.0
Tumbaku	146.1	178.8	417.4	486.7	596.0
Bidhaa zisizo asilia	5,936.1	6,171.5	6,313.0	7,808.8	9,668.1
Madini	3,188.1	3,549.8	3,580.3	4,523.1	6,199.1
Dhahabu	2,691.4	2,897.7	3,115.4	3,771.5	5,532.3
Almasi	19.4	57.0	39.7	43.1	48.3
Tanzanite	23.9	25.3	22.2	18.6	15.3
Madini mengineyo	453.4	569.8	403.0	689.9	603.2
Bidhaa za mbogamboga na maua	371.0	298.4	407.8	515.0	469.8
Mbogamboga	298.1	205.6	305.8	399.1	329.0
Maua	26.8	23.5	27.1	28.7	31.0
Matunda	19.1	36.4	42.5	53.0	68.3
Nyingine	27.1	32.9	32.4	34.2	41.6
Bidhaa za viwandani	1,289.7	1,410.8	1,317.8	1,452.6	2,009.3
ambapo saruji	47.1	65.5	38.2	39.5	61.3
Bidhaa za ceramic	49.1	41.8	21.4	28.5	28.3
Vipodozi	39.1	48.7	37.5	49.0	51.0
Mafuta ya kula	20.6	17.2	21.9	40.2	53.7
Mbolea	76.3	113.1	46.3	68.5	51.1
Vyombo vya kioo	45.5	51.4	69.5	104.2	134.9
Chuma na vyuma	99.9	99.4	71.2	100.4	152.1
Karatasi na bidhaa zake	68.3	42.7	17.7	40.1	54.8
Vitu vya plastiki	38.3	39.8	38.7	50.8	53.2
Nguo na vitambaa	110.6	105.8	74.7	92.7	105.1
Nafaka	391.3	221.7	157.0	405.0	173.6
Mahindi	114.2	58.5	37.7	167.0	108.3
Mchele	268.6	148.6	110.9	220.3	63.5
Nafaka nyinginezo	8.5	14.6	8.3	17.7	1.7
Samaki na mazao ya samaki	179.9	164.1	171.3	170.1	168.9
Mafuta ya mbegu	166.9	197.5	301.3	284.7	267.2
Bidhaa nyingine za mauzo ya nje	238.1	187.3	218.5	254.7	209.8
Kati ya hizo: Maharage	60.7	38.1	43.2	1.9	2.9
Mbao na bidhaa za mbao	112.7	80.3	82.0	87.7	73.2
Kakao	27.5	27.8	60.3	111.0	77.7
Mimea	3.4	12.3	8.2	9.6	19.9
Ngozi na bidhaa za ngozi	5.3	3.8	4.5	5.0	4.8
Mauzo ya ndani ya nchi kwenda nje	6,657.1	6,933.2	7,364.3	9,262.6	11,307.8
Bidhaa zilizosafirishwa tena nje (Re-exports)	111.0	142.0	159.1	203.4	170.3
Mauzo yasiyorekodiwa	396.6	403.5	394.4	392.0	320.1
Jumla ya mauzo nje	7,053.7	7,336.7	7,758.7	9,654.7	11,627.9

Chanzo: Mamlaka ya mapato Tanzania na Benki Kuu ya Tanzania

Jedwali A7: Bidhaa Zilizoagizwa Kutoka Nje ya Nchi

Dola za Marekani Milioni

	Mwaka ulioishia Mei				
Bidhaa	2022	2023	2024	2025	2026[p]
Bidhaa za kukuza mtaji	1,895.9	2,929.4	2,818.2	2,960.9	4,281.0
Mashine na mitambo	830.5	1,292.2	1,131.1	1,071.8	1,375.0
Vifaa vya usafiri wa viwandani	510.7	978.3	954.1	1,112.2	1,742.9
Mashine na vifaa vya umeme	319.8	336.4	423.2	445.6	688.3
Bidhaa zingine za kukuza mtaji	234.9	322.5	309.8	331.3	474.9
Bidhaa za kati	8,199.7	10,218.0	9,577.5	9,803.3	11,201.1
Malighafi za viwanda	3,920.2	4,645.3	4,425.9	4,916.4	5,804.5
ambapo Vyuma	1,013.4	980.3	1,227.5	1,266.7	1,462.5
Bidhaa za plastiki	699.0	679.9	636.4	832.8	866.8
Mbolea	238.7	596.3	332.5	359.1	424.6
Mafuta na vilainishi	2,439.6	3,438.9	3,013.9	2,541.3	2,782.7
ambapo bidhaa za petroli zilizochujwa	2,331.4	3,217.6	2,787.2	2,417.4	2,657.8
Vifaa	968.7	1,008.9	953.5	1,122.8	1,229.2
Chakula na vinywaji kwa matumizi ya viwandani	651.2	811.8	855.8	818.6	862.8
ambapo ngano	284.0	372.6	342.3	331.9	380.6
Mafuta ya kula-ghafi na Mafuta ya kula yaliyosafishwa	157.1	160.4	151.4	144.6	206.4
Sukari ya matumizi viwandani	123.8	129.9	134.5	172.0	168.7
Magari ya binafsi	214.2	308.1	327.6	402.7	515.7
Bidhaa za matumizi ya kawaida	1,291.9	1,375.1	1,419.1	1,443.9	1,554.1
Chakula na vinywaji kwa matumizi ya kawaida	184.1	238.9	175.7	213.1	190.7
Vifaa vya usafiri wa kawaida	127.5	150.2	149.8	173.9	238.8
ambapo pikipiki na baisikeli zenye mota	112.5	130.9	132.4	154.5	208.1
Bidhaa nyingine za matumizi ya kawaida	980.2	986.0	1,093.6	1,059.2	1,124.5
ambapo bidhaa za dawa	337.5	302.0	292.5	275.2	281.2
Dawa za kuua wadudu na bidhaa kama hizo	123.8	151.6	214.1	147.7	180.5
Sabuni na sabuni za kusafishia	68.3	67.4	58.9	60.7	31.9
Nguo za vitambaa	54.6	50.5	55.8	53.2	69.4
Viatu na bidhaa zingine	48.1	50.2	53.6	59.4	59.2
Karatasi na bidhaa za karatasi	28.1	24.7	30.5	28.5	33.7
Jumla	11,389.6	14,524.6	13,817.0	14,210.2	17,038.5

Chanzo: Mamlaka ya Mapato Tanzania na Benki Kuu ya Tanzania

Jedwali A8: Bei za Bidhaa Ulimwenguni

	Bei ya wastani ya mafuta ghafi ya nishati(Dola za Marekani kwa pipa)	Mafuta ghafi ya nishati soko la Brent (Dola za Marekani kwa pipa)	Mafuta ghafi ya nishati soko la Dubai (Dola za Marekani kwa pipa)	Kahawa aina ya Arabika (Dola za Marekani kwa kilo)	Kahawa aina ya Robusta (Dola za Marekani kwa kilo)	Bei ya wastani ya chai Dola za Marekani kwa kilo)	Bei ya Chai kwa Mombasa (Dola za Marekani kwa kilo)	Mafuta ya mawese (Dola za Marekani kwa kilo)	Ngano ngumu (Dola za Marekani kwa tani)	Tumbaku (Dola za Marekani kwa tani)	Pamba, Kielelezo A (Dola za Marekani kwa kilo)	Mbolea aina ya DAP (Dola za Marekani kwa tani)	Mbolea aina ya Urea (Dola za Marekani kwa tani)	Dhahabu (Dola za Marekani kwa wakia)
Mei-24	81.45	82.00	83.53	5.08	4.04	3.20	2.17	859.15	289.42	5,629.87	1.91	522.00	284.80	2,351.13
Jun-24	81.21	82.56	82.17	5.48	4.50	3.22	2.14	873.67	265.55	5,754.61	1.83	543.00	336.25	2,326.44
Jul-24	83.26	85.30	83.94	5.67	4.73	3.30	2.20	896.09	260.26	6,015.53	1.79	539.40	342.50	2,398.20
Ago-24	78.12	80.86	77.95	5.76	4.73	3.22	2.20	932.63	250.85	5,998.60	1.76	546.00	342.50	2,470.15
Mei-25	62.75	64.21	63.01	8.77	5.24	3.02	1.91	907.58	237.00	6,924.04	1.72	669.20	392.00	3,309.49
Jun-25	69.15	71.45	68.50	8.01	4.33	2.99	2.00	935.39	240.05	6,986.51	1.73	715.38	420.50	3,352.66
Jul-25	69.19	70.95	69.23	7.18	3.69	3.02	2.05	976.38	234.96	7,025.30	1.74	736.00	496.00	3,340.15
Ago-25	66.72	68.20	67.87	8.08	4.39	3.04	2.14	1,026.12	231.14	7,054.14	1.73	795.10	507.70	3,368.03
Sep-25	66.46	67.95	67.75	8.83	4.66	2.94	2.08	1,036.74	233.76	6,949.32	1.72	780.63	461.13	3,667.68
Okt-25	63.04	64.65	64.30	8.90	4.74	3.01	2.23	1,038.09	230.78	6,929.76	1.68	754.00	394.40	4,058.33
Nov-25	62.34	63.61	63.83	9.05	4.74	2.99	2.27	983.40	245.85	6,838.56	1.66	708.25	409.25	4,087.19
Des-25	60.88	62.72	61.98	8.40	4.20	2.88	2.26	980.12	242.80	6,923.98	1.63	627.50	392.50	4,309.23
Jan-26	63.65	66.77	63.91	8.02	4.24	2.73	2.26	1,004.66	249.90	6,955.13	1.64	619.20	415.40	4,752.75
Feb-26	68.01	71.11	68.36	7.08	3.96	2.70	2.34	1,039.47	257.55	6,782.93	1.63	626.50	472.00	5,019.97
Mac-26	95.58	103.69	91.88	7.37	3.90	2.69	2.32	1,108.61	276.00	6,769.91	1.70	658.25	725.63	4,855.54
Apr-26	103.91	120.42	92.69	7.30	3.63	2.83	2.32	1,146.20	282.00	é	1.90	725.25	856.88	4,721.42
Mei-26	100.43	107.54	94.67	6.95	3.67	3.02	2.18	1,139.94	303.00	é	2.03	769.50	770.50	4,587.21

Source: World Bank.org/en/research/coMNodity-MBrkets

Jedwali A9(i): Mfumuko wa Bei kwa Tanzania Bara, Badiliko la Miezi Kumi na Mbili (Makundi Maalumu)

Kizio: 2020=100

Kipindi	Fahirisi Bidhaa Zote	Vyakula na Vinywaji Baridi	Vinywaji Vikali na Tumbaku	Nguo, Mavazi na Viatu	Makazi, maji, umeme, gesi na nishati zinginezo	Samani, Vifaa vya Nyumbani na Ukarabati wa Makazi	Afya	Usafiri	Habari na Mawasiliano	Burudani, Michezo na Utamaduni	Elimu	Migahawa na Huduma za Malazi	Bima na Huduma za Kifedha	Huduma Binafsi, Hifadhi ya Jamii na Bidha na Huduma Mchanganyiko
Uzito (%)	100.0	28.2	1.9	10.8	15.1	7.9	2.5	14.1	5.4	1.6	2.0	6.6	2.1	2.1
2023-Januari	4.9	9.9	0.6	2.5	2.0	3.0	1.8	6.2	1.7	1.0	2.9	2.8	0.0	2.1
Aprili	4.3	9.1	0.8	2.8	0.3	3.1	1.8	4.3	1.7	1.8	3.3	3.2	-0.4	1.6
Mei	4.0	9.7	0.5	2.4	1.1	2.9	1.7	5.7	1.6	1.5	3.4	3.1	-0.5	1.3
Juni	3.6	7.8	1.7	3.5	1.1	2.5	1.3	-0.4	1.9	1.9	3.3	5.1	-0.4	2.6
Julai	3.3	6.1	3.8	3.4	1.2	2.7	1.9	0.4	2.1	2.2	3.3	5.1	0.2	3.9
Agosti	3.3	5.6	3.7	3.4	1.4	4.1	2.1	0.6	2.1	2.5	3.3	5.1	0.2	4.0
Septemba	3.3	5.6	3.6	3.0	1.3	3.9	1.7	1.0	1.7	2.7	3.5	5.4	0.1	3.9
Oktoba	3.2	4.5	3.5	3.0	1.0	3.4	1.7	3.1	1.4	2.8	3.5	4.9	0.6	3.6
Novemba	3.2	3.7	4.1	3.3	2.8	3.6	1.4	2.9	1.3	3.4	3.5	4.5	0.6	3.5
Desemba	3.0	2.3	4.1	3.2	4.0	3.6	1.3	3.3	1.3	3.5	3.5	4.3	0.6	4.5
2024-Januari	3.0	1.5	4.1	2.8	4.9	3.3	1.8	3.3	1.0	3.8	2.7	5.0	0.7	7.1
Februari	3.0	1.8	4.2	2.7	5.0	3.5	2.1	2.9	1.9	3.6	2.8	4.6	1.0	7.1
Machi	3.0	1.4	4.3	2.4	4.8	3.6	2.1	4.4	1.9	3.4	2.8	4.1	1.6	7.3
Aprili	3.1	1.4	4.0	2.1	4.0	3.3	2.0	5.1	1.8	3.3	2.8	4.1	1.5	7.5
Mei	3.1	1.6	3.4	2.0	5.2	3.3	2.0	5.0	1.7	3.4	3.3	2.6	1.6	8.2
Juni	3.1	0.9	3.2	1.8	6.6	3.5	1.9	5.2	1.7	3.3	3.4	2.8	1.7	7.2
Julai	3.0	1.8	4.2	2.7	5.0	3.5	2.1	2.9	1.9	3.6	2.8	4.6	1.0	7.1
Agosti	3.1	2.8	2.2	1.8	5.3	1.9	1.7	4.3	1.2	2.6	3.3	3.1	1.0	5.6
Septemba	3.1	2.5	2.2	1.9	5.8	2.1	1.8	4.3	1.1	2.5	3.1	2.9	1.3	5.7
Oktoba	3.0	2.5	2.3	2.0	5.4	2.1	1.8	3.6	1.3	2.3	3.1	2.7	1.3	6.4
Novemba	3.0	3.3	1.8	1.6	4.1	2.1	1.8	3.8	1.2	2.0	3.1	2.6	1.2	6.3
Desemba	3.1	4.6	2.2	1.2	2.9	2.1	1.9	3.5	1.0	2.0	3.2	2.8	1.1	5.3
2025-Januari	3.1	5.3	3.6	1.9	2.2	2.2	1.4	2.4	0.8	1.7	4.5	1.7	0.8	3.1
Februari	3.2	5.0	3.5	2.0	3.1	2.2	1.2	3.2	0.0	1.7	4.2	1.8	0.7	3.3
Machi	3.3	5.4	3.5	2.0	3.8	2.2	1.4	2.1	0.1	1.6	4.1	1.7	0.7	3.3
Aprili	3.2	5.3	3.4	2.0	3.8	2.3	1.5	2.1	0.1	1.7	4.1	1.6	0.8	3.0
Mei	3.2	5.6	3.4	2.0	3.4	2.3	1.7	1.7	0.1	1.5	3.2	1.8	0.7	2.0
Juni	3.3	7.3	3.5	2.0	1.7	2.0	1.8	1.6	0.0	1.4	3.1	1.3	0.6	2.0
Julai	3.3	7.6	3.0	1.9	1.3	2.4	1.6	1.2	0.2	1.0	3.1	1.0	0.6	2.0
Agosti	3.4	7.7	2.9	1.7	2.1	2.4	1.3	1.4	0.4	1.4	3.0	0.9	0.6	2.3
Septemba	3.4	7.0	3.6	1.9	2.3	2.8	1.2	2.1	0.2	0.8	2.9	1.0	0.4	2.3
Oktoba	3.5	7.4	3.6	2.0	2.4	3.1	1.2	1.7	0.3	1.0	3.0	1.0	0.4	1.6
Novemba	3.4	6.6	3.5	2.0	2.2	3.0	1.3	2.9	0.3	0.4	3.0	1.0	0.3	1.7
Desemba	3.6	6.7	3.4	2.0	2.3	3.0	1.3	4.1	0.5	0.3	2.9	0.9	0.4	1.2
2026-Januari	3.3	5.7	2.2	1.2	2.3	2.7	1.1	4.2	0.9	0.6	0.4	1.1	0.5	3.2
Februari	3.2	5.7	2.1	1.1	1.7	2.5	0.9	4.0	1.1	0.6	0.3	1.7	0.3	3.2
Machi	3.2	5.5	2.1	1.3	1.6	2.3	1.1	4.2	1.0	0.6	0.9	2.1	0.3	3.3
Aprili	4.0	5.7	2.3	1.6	1.7	2.6	1.6	9.2	1.0	0.7	2.6	1.8	0.1	3.5
Mei	4.2	5.6	2.1	1.5	0.7	2.5	1.4	11.9	0.9	0.7	2.7	1.9	0.2	3.5

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu

Jedwali A9 (ii): Mfumuko wa Bei kwa Tanzania Bara, Badiliko la Miezi Kumi na Mbili (Makundi Mengine)

Kizio: 2020=100

Kipindi	Faharisi ya Bidhaa za Msingi	Fahirisi Isiyojumuisha Fahirisi za Bidhaa za Msingi	Fahirisi za Mafuta, Nishati na Bili za Maji	Fahirisi za Huduma	Fahirisi za Bidhaa	Fahirisi za Bidhaa na Huduma za Elimu	Fahirisi za Bidhaa zote Isipokuwa Chakula na Vinywaji Visivyo na Kilevi
Uzito (%)	73.9	26.1	5.7	37.2	62.8	4.1	71.8
2023-Januari	2.5	11.8	6.9	2.9	6.1	1.9	3.0
Februari	2.4	11.5	6.4	2.7	6.0	2.1	2.8
Machi	2.3	11.4	5.0	2.7	5.8	2.0	2.7
Aprili	2.0	10.7	0.4	2.6	5.3	2.0	2.3
Mei	2.0	9.4	-1.1	2.2	5.0	2.3	2.1
Juni	1.7	8.7	0.0	1.6	4.7	2.3	1.8
Julai	2.1	6.6	-0.6	2.1	4.0	3.0	2.2
Agosti	2.2	6.4	-0.6	2.2	4.0	3.1	2.4
Septemba	2.3	6.3	0.9	2.2	4.0	3.1	2.4
Oktoba	2.5	5.0	0.0	2.7	3.4	3.1	2.6
Novemba	2.6	5.0	5.3	2.6	3.7	3.2	3.0
Desemba	3.1	3.2	5.1	3.2	3.1	3.6	3.3
2024-Januari	3.2	2.2	6.6	3.4	2.7	3.0	2.8
Februari	3.7	1.4	7.2	3.0	3.0	2.9	3.5
Machi	3.9	0.9	6.6	3.3	2.8	3.0	3.7
Aprili	3.9	1.4	9.3	3.3	3.1	3.1	3.9
Mei	3.6	2.1	9.8	3.0	3.2	3.5	3.7
Juni	3.6	1.8	13.5	2.9	3.2	3.7	4.0
Julai	3.3	2.2	14.6	2.5	3.2	3.0	3.8
Agosti	3.2	3.1	11.2	2.3	3.6	2.8	3.3
Septemba	3.2	3.0	11.5	2.3	3.6	3.0	3.4
Oktoba	3.2	2.4	9.7	2.2	3.5	2.9	3.2
Novemba	3.3	2.1	5.7	2.3	3.3	3.1	2.9
Desemba	3.3	3.3	5.3	1.6	3.8	2.9	2.5
2025-Januari	2.7	4.0	3.5	1.0	4.2	4.0	2.1
Februari	2.5	5.0	5.4	1.4	4.2	4.0	2.4
Machi	2.2	6.0	7.9	1.0	4.5	4.0	2.3
Aprili	2.2	5.7	7.3	1.1	4.3	3.8	2.3
Mei	2.1	5.6	6.1	1.0	4.2	3.2	2.1
Juni	1.9	7.1	2.1	0.9	4.7	2.9	1.7
Julai	1.9	7.1	1.0	0.8	4.7	2.8	1.5
Agosti	2.0	7.3	2.6	0.8	4.9	2.8	1.6
Septemba	2.2	6.7	3.7	1.3	4.7	2.5	1.9
Oktoba	2.1	7.3	4.0	1.0	5.0	2.6	1.9
Novemba	2.3	6.2	3.8	1.6	4.4	2.4	2.1
Desemba	2.3	6.2	3.8	1.6	4.4	2.4	2.1
2026-Januari	2.2	6.0	5.2	4.6	2.1	3.9	2.2
Februari	2.1	5.9	2.8	2.2	3.7	0.3	2.1
Machi	2.2	5.6	2.1	2.4	3.6	0.7	2.1
Aprili	3.1	6.3	5.3	4.0	4.0	1.4	3.3
Mei	3.4	6.3	5.0	4.7	4.0	1.5	3.6

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu

Jedwali A9 (iii): Mfumuko wa Bei kwa Tanzania Bara), Badiliko la Mwezi Mmoja (Makundi Maalumu)

Kizio 2020 =100

Kipindi	Fahirisi Bidhaa Zote	Vyakula na Vinywaji Baridi	Vinywaji Vikali na Tumbaku	Nguo, Mavazi na Viatu	Makazi, maji, umeme, gesi na nishati zinginezo	Samani, Vifaa vya Nyumbani na Ukarabati wa Makazi	Afya	Usafiri	Habari na Mawasiliano	Burudani, Michezo na Utamaduni	Elimu	Migahawa na Huduma za Malazi	Bima na Huduma za Kifedha	Huduma Binafsi, Hifadhi ya Jamii na Bidha na Huduma Mchanganyiko
Uzito (%)	100.0	28.2	1.9	10.8	15.1	7.9	2.5	14.1	5.4	1.6	2.0	6.6	2.1	2.1
2024-Januari	0.7	0.5	0.0	0.1	0.9	0.2	0.7	1.1	0.1	0.5	1.6	1.3	0.3	3.0
Februari	0.5	1.6	0.2	0.1	0.1	0.1	0.4	-0.5	0.8	0.1	0.5	-0.1	0.3	-0.1
Machi	0.8	1.5	0.1	0.2	0.2	0.2	0.0	1.6	0.0	0.1	0.1	0.2	0.2	0.2
Aprili	0.5	0.8	0.2	0.1	0.8	0.1	0.0	0.3	0.0	0.1	0.0	0.5	0.0	0.4
Mei	0.1	-0.3	0.2	0.1	0.5	0.2	0.0	0.3	0.1	0.3	0.9	0.0	0.1	1.0
Juni	0.1	-0.9	0.0	0.2	1.9	0.3	0.0	0.1	0.1	0.0	0.2	0.5	0.1	0.0
Julai	-0.2	-1.1	0.6	0.1	-0.1	0.3	0.3	0.3	-0.1	0.3	0.0	0.3	0.0	0.0
Agosti	-0.2	-0.1	0.4	0.1	-1.3	0.0	0.2	0.0	-0.1	-0.2	0.0	0.0	0.0	-0.1
Septemba	0.1	0.0	0.0	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2	0.2	0.4	0.0	0.0	0.2	0.0
Oktoba	-0.3	-0.5	0.0	-0.1	-0.6	0.0	0.0	-0.3	0.0	-0.1	0.0	0.0	0.0	0.5
Novemba	0.4	1.2	0.1	0.1	0.1	0.3	0.0	0.1	0.1	0.3	0.0	0.0	0.0	0.1
Desemba	1.9	0.5	0.1	0.3	0.2	0.1	0.2	0.0	0.1	0.1	0.1	0.0	0.2	0.7
2025-Januari	0.6	1.2	1.4	0.8	0.2	0.3	0.3	0.0	-0.1	0.3	2.9	0.1	0.0	0.9
Februari	0.6	1.2	0.1	0.2	0.9	0.1	0.2	0.3	0.0	0.1	0.2	0.0	0.2	0.1
Machi	0.8	1.9	0.1	0.2	0.9	0.3	0.2	0.4	0.1	0.0	0.0	0.1	0.2	0.2
Aprili	0.4	0.7	0.1	0.0	0.8	0.2	0.2	0.4	0.0	0.1	0.0	0.3	0.2	0.1
Mei	0.1	0.0	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2	-0.1	0.0	0.1	0.0	0.2	0.0	0.0
Juni	0.3	0.7	0.1	0.2	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.1	0.0	0.0	0.0	0.0
Julai	-0.3	-0.8	0.1	0.0	-0.4	0.6	0.1	0.0	0.0	-0.1	0.0	0.0	0.0	0.0
Agosti	-0.1	0.0	0.4	-0.1	-0.6	0.0	-0.1	0.1	0.1	0.2	-0.2	0.0	0.0	0.2
Septemba	-0.6	0.6	0.3	0.3	0.6	0.0	0.9	0.0	-0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1
Oktoba	-0.2	0.0	0.1	-0.5	0.3	0.0	-0.7	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.2	-0.2
Novemba	0.3	0.4	0.1	0.1	-0.2	0.2	0.1	1.3	0.0	-0.2	0.0	0.1	-0.1	0.3
Desemba	0.9	2.0	0.4	0.2	0.5	0.2	0.1	1.4	0.2	-0.1	0.0	0.0	0.1	-0.3
2026-Januari	0.2	0.3	0.2	0.0	0.2	0.0	0.1	0.2	0.2	0.6	0.3	0.3	0.1	2.9
Februari	0.5	1.2	0.0	0.0	0.4	0.0	0.0	0.1	0.2	0.1	0.1	0.6	0.1	0.0
Machi	0.8	1.8	0.1	0.5	0.7	0.1	0.4	0.5	0.0	0.1	0.6	0.4	0.1	0.3
Aprili	1.3	0.9	0.3	0.3	0.9	0.4	0.6	5.2	0.0	0.3	1.6	0.1	0.0	0.2
Mei	0.2	-0.1	-0.1	0.1	-0.8	0.1	0.0	2.4	0.0	0.0	0.1	0.3	0.0	0.1

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu

Jedwali A9 (iv): Mfumuko wa Bei kwa Tanzania Bara, Badiliko la Mwezi Mmoja (Makundi Mengine)

Kizio 2020 =100

Kipindi	Faharisi ya Bidhaa za Msingi	Fahirisi Isiyojumuisha Fahirishi za Bidhaa za Msingi	Fahirisi za Mafuta, Nishati na Bili za Maji	Fahirisi za Huduma	Fahirisi za Bidhaa	Fahirisi za Bidhaa na Huduma za Elimu	Fahirisi za Bidhaa zote Isipokuwa Chakula na Vinywaji Visivyo na Kilevi
Uzito (%)	73.9	26.1	5.7	37.2	62.8	4.1	71.8
2023-Januari	0.5	1.3	0.2	0.7	0.8	1.5	0.5
Februari	0.1	1.3	-0.1	0.1	0.6	0.3	0.0
Machi	0.2	2.1	1.0	0.2	1.1	0.0	0.3
Aprili	0.2	0.7	-0.1	0.1	0.5	0.0	0.2
Mei	0.5	-0.7	0.7	0.5	0.0	0.3	0.4
Juni	0.2	-0.1	0.7	0.2	0.0	0.1	0.2
Julai	0.4	-1.6	-1.2	0.5	-0.5	0.7	0.4
Agosti	0.1	-1.5	0.1	0.2	-0.7	0.2	0.3
Septemba	0.1	0.2	-0.5	0.1	0.1	0.1	0.0
Oktoba	-0.1	-0.4	-0.1	0.0	-0.2	-0.1	0.0
Novemba	0.2	1.3	3.5	0.0	0.8	0.1	0.5
Desemba	0.6	0.5	0.9	0.7	0.6	0.4	0.6
2024-Januari	0.7	0.4	1.7	0.9	0.4	0.9	0.0
Februari	0.5	0.5	0.2	-0.3	0.9	0.2	0.0
Machi	0.4	1.6	0.5	0.5	0.9	0.1	0.5
Aprili	0.2	1.3	2.4	0.1	0.8	0.2	0.3
Mei	0.2	-0.1	1.2	0.2	0.1	0.6	0.3
Juni	0.2	-0.4	4.1	0.2	0.0	0.3	0.5
Julai	0.1	-1.1	-0.3	0.1	-0.4	0.1	0.1
Agosti	-0.1	-0.6	-2.9	0	-0.3	0	-0.3
Septemba	0.1	0.1	-0.2	0	0.1	0.3	-0.3
Oktoba	-0.1	-0.9	-1.7	-0.1	-0.4	-0.2	-0.3
Novemba	0.3	0.9	-0.2	0.1	0.7	0.2	0.1
Desemba	0.3	1.7	0.5	0.1	1.1	0.2	0.2
2025-Januari	0.5	1	-0.1	0.3	0.8	2	0.3
Februari	0.2	1.6	2.3	0.1	0.9	0.2	0.3
Machi	0.2	2.5	2.8	0.1	1.2	0.1	0.4
Aprili	0.2	1	1.9	0.2	0.5	0	0.3
Mei	0.2	-0.2	0	0	0.1	0	0.1
Juni	0.0	1.0	0.2	0.0	0.4	0.0	0.1
Julai	0.1	-1.1	-1.3	0.0	-0.4	0.0	0.0
Agosti	0.0	-0.4	-1.4	0.0	-0.1	0.0	-0.1
Septemba	-0.5	-0.9	0.4	-0.1	0.1	-0.6	0.4
Oktoba	-0.1	-0.4	-1.4	-0.3	-0.1	-0.2	-0.2
Novemba	0.5	-0.1	-0.5	0.6	0.2	0.1	0.3
Desemba	0.4	2.2	1.3	0.5	1.2	-0.1	0.5
2026-Januari	0.2	0.4	-0.1	0.3	0.2	0.3	0.2
Feb	0.1	1.4	0.5	0.2	0.6	0.1	0.2
Machi	0.3	2.3	2.1	0.3	1.2	0.5	0.4
Aprili	1.1	1.7	5.1	1.8	1.0	0.7	1.5
Mei	0.4	-0.2	-0.3	0.7	0.0	0.1	0.4

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu

Jedwali A10: Mwenendo wa Deni la Taifa

Dola za Marekani Milioni

Mchanganuo	Mei-25	Jun-25	Jul-25	Ago-25	Sep-25	Okt-25	Nov-25	Dis-25	Jan-26	Feb-26	Mac-26	Apr-26	Mei-26
1. Jumla ya deni lote la nje lililokubaliwa	38,234.6	39,074.9	39,252.1	39,664.2	39,676.4	40,135.5	39,521.2	40,232.8	40,970.9	40,972.9	41,081.2	44,606.3	45,086.1
Deni la nje (lililokwishatolewa na linalodaiwa)	32,902.6	34,053.0	34,454.0	34,345.0	34,953.6	35,221.5	34,679.9	35,023.9	35,377.2	35,343.0	35,378.3	36,108.6	36,039.7
Deni ambalo bado halijatolewa	5,332.0	5,021.9	4,798.1	5,319.2	4,722.9	4,914.0	4,841.3	5,208.9	5,593.7	5,629.9	5,702.9	8,497.7	9,046.4
2. Deni la nje kwa mujibu wa aina ya wakopeshaji	32,902.6	34,053.0	34,454.0	34,345.0	34,953.6	35,221.5	34,679.9	35,023.9	35,377.2	35,343.0	35,378.3	36,108.6	36,039.7
Deni la nchi washirika (Bilateral)	1,347.6	1,429.1	1,398.5	1,433.5	1,463.8	1,447.8	1,428.9	1,434.3	1,511.3	1,501.2	1,473.6	1,481.3	1,477.9
Deni la mashirika ya kimataifa (Multilateral)	18,973.9	19,721.2	19,990.3	20,108.8	20,291.1	20,359.7	20,298.1	20,593.7	20,765.1	20,750.0	20,803.3	20,926.4	20,922.6
Deni la kibiashara	11,693.6	12,024.9	12,182.2	11,906.4	12,293.0	12,524.0	12,289.5	12,330.2	12,427.9	12,416.8	12,429.1	13,049.6	13,002.0
Mikopo ya mauzo ya nje (Export credits)	887.5	877.8	883.0	896.3	905.7	890.0	663.4	665.7	672.9	675.0	672.4	651.3	637.1
3. Deni la nje kwa mujibu wa aina wakopaji	32,902.6	34,053.0	34,454.0	34,345.0	34,953.6	35,221.5	34,679.9	35,023.9	35,377.2	35,343.0	35,378.3	36,108.6	36,039.7
Serikali kuu	27,047.6	28,164.9	28,357.7	28,539.9	29,078.6	29,015.0	29,030.3	29,243.5	29,606.9	29,604.6	29,599.9	29,589.6	29,480.8
Mashirika ya umma	3.8	3.8	3.8	3.8	3.8	3.8	3.8	3.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Sekta binafsi	5,851.2	5,884.3	6,092.5	5,801.4	5,871.2	6,202.8	5,645.8	5,776.7	5,770.3	5,738.4	5,778.4	6,519.0	6,558.9
4. Deni la nje kwa mujibu wa aina ya sarafu	32,902.6	34,053.0	34,454.0	34,345.0	34,953.6	35,221.5	34,679.9	35,023.9	35,377.2	35,343.0	35,378.3	36,108.6	36,039.7
Dola ya Marekani	21,907.5	22,471.6	22,811.3	22,573.6	23,141.4	23,506.4	22,973.2	23,200.4	23,322.2	23,334.9	23,440.0	22,743.0	22,669.6
Sarafu ya Umoja wa Ulaya (Euro)	5,692.2	6,018.2	6,041.5	6,126.7	6,160.5	6,110.1	6,092.5	6,156.0	6,274.6	6,255.9	6,218.6	5,690.1	5,626.9
Yuan ya China	2,098.1	2,189.5	2,203.8	2,221.0	2,219.5	2,221.1	2,219.0	2,247.8	2,306.3	2,307.5	2,302.6	2,106.3	2,104.1
Sarafu nyinginezo	3,204.9	3,373.6	3,397.3	3,423.7	3,432.1	3,383.9	3,395.1	3,419.8	3,474.1	3,444.7	3,417.1	5,569.2	5,639.0
4. Deni la nje kwa mujibu wa aina ya matumizi	32,902.6	34,053.0	34,454.0	34,345.0	34,953.6	35,221.5	34,679.9	35,023.9	35,377.2	35,343.0	35,378.3	36,108.6	36,039.7
Urari wa malipo yote ya nje, na bajeti (BOP and budget support)	6,818.3	7,454.4	7,748.1	7,775.1	7,912.9	7,968.7	7,948.2	7,949.9	7,982.8	7,959.6	7,878.7	7,901.5	7,873.7
Usafirishaji na mawasiliano	7,100.7	7,193.0	7,271.7	7,293.9	7,641.8	7,514.6	7,569.9	7,619.9	7,711.8	7,773.6	7,900.3	7,875.1	7,864.3
Kilimo	1,680.5	1,810.0	1,796.6	1,805.2	1,809.1	1,797.0	1,788.5	1,842.8	1,871.1	1,889.0	1,875.3	1,857.5	1,902.6
Nishati na madini	4,242.5	4,420.2	4,452.0	4,480.2	4,481.4	4,323.7	4,122.5	4,188.5	4,248.3	4,235.2	4,236.4	4,715.6	4,718.3
Viwanda	1,171.3	1,175.8	1,188.0	826.9	830.9	1,352.1	1,266.8	1,322.6	1,320.2	1,299.2	1,306.6	1,322.8	1,320.2
Huduma za kijamii na elimu	6,713.8	6,776.5	6,761.7	6,826.8	6,855.3	6,738.8	6,726.9	6,772.0	6,869.4	6,840.2	6,794.0	6,841.8	6,849.5
Fedha na bima	1,381.1	1,386.5	1,401.4	1,415.6	1,459.9	1,484.6	1,280.9	1,302.9	1,255.4	1,255.8	1,264.0	1,553.3	1,545.5
Utalii	591.6	590.0	582.6	590.2	583.2	608.4	594.2	629.2	635.9	638.5	635.3	617.7	617.7
Ardhi, majengo na ujenzi	1,504.1	1,504.8	1,494.4	1,544.3	1,547.8	1,768.6	1,742.9	1,748.1	1,743.0	1,742.2	1,792.7	1,824.7	1,751.4
Nyinginezo	1,698.7	1,741.9	1,757.6	1,786.8	1,831.2	1,665.0	1,639.3	1,648.0	1,739.3	1,709.8	1,695.0	1,598.7	1,596.7
6. Deni la nje lililopokelewa (Disbursements[1])	112.9	1,161.9	497.2	119.5	606.1	171.1	228.9	274.1	143.5	93.1	335.9	66.6	125.9
Serikali kuu	102.6	1,093.3	404.6	90.4	567.5	154.8	144.0	246.6	131.8	76.9	328.0	47.6	73.5
Mashirika ya umma	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Sekta binafsi	10.3	68.6	92.6	29.1	38.7	16.2	84.8	27.5	11.7	16.2	7.9	19.0	52.4
7. Ulipaji wa deni la nje	404.7	259.1	122.3	85.6	130.9	344.3	110.1	183.5	99.0	100.8	129.5	244.2	189.4
Mtaji (Principal)	286.2	185.4	92.7	32.9	75.3	262.0	76.4	136.8	81.5	35.4	60.0	190.4	140.0
Riba	118.4	73.7	29.6	52.6	55.6	82.3	33.7	46.7	17.5	65.4	69.5	53.8	49.4
Malipo mengine	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
8. Mtiririko halisi wa deni la nje (Net flows on externa	-173.4	976.6	404.5	86.6	530.8	-90.9	152.5	137.3	61.9	57.7	275.8	-123.8	-14.1
9. Uhamisho halisi wa deni la nje (Net transfers on e	-291.8	902.8	374.9	33.9	475.2	-173.2	118.8	90.6	44.4	-7.7	206.4	-177.6	-63.5
10. Madeni ya nje yaliyochelewa kulipwa kwa mujibu wa aina ya wadai	2,151.0	2,415.0	2,588.8	2,219.9	2,351.3	2,823.1	1,795.3	2,093.6	2,111.8	2,032.6	2,117.3	1,840.8	1,891.0
Mtaji uliochelewa kulipwa (Principal Arrears)	1,467.5	1,702.7	1,862.6	1,552.3	1,662.7	2,010.9	1,349.5	1,588.7	1,597.2	1,550.9	1,609.4	1,443.3	1,483.9
Deni la nchi washirika (Bilateral)	140.9	141.4	141.1	139.8	171.1	175.1	183.1	184.0	187.8	189.0	188.0	189.2	198.0
Deni la mashirika ya fedha ya kimataifa	53.0	167.7	168.1	168.1	169.6	177.3	66.9	85.6	0.8	0.8	2.0	4.9	4.9
Deni la kibiashara	1,047.7	1,090.7	1,247.2	916.1	994.7	1,344.3	954.6	1,148.5	1,231.3	1,181.6	1,226.3	1,146.9	1,175.7
Mikopo ya mauzo ya nje	225.9	302.9	306.2	328.3	327.3	314.3	144.9	170.6	177.4	179.5	193.1	102.3	105.3
Riba iliyochelewa kulipwa (Interest Arrears)	683.5	712.3	726.1	667.6	688.6	812.2	445.8	504.9	514.6	481.7	507.9	397.5	407.1
Deni la nchi washirika (Bilateral)	78.4	78.7	78.6	78.7	78.7	78.7	79.0	80.1	80.3	80.2	80.0	80.1	80.6
Deni la mashirika ya fedha ya kimataifa	33.8	35.5	41.0	44.2	44.8	46.7	33.8	37.0	23.2	22.9	23.2	23.8	23.7
Deni la kibiashara	392.6	414.2	421.7	345.2	364.0	494.4	290.3	338.8	358.4	324.9	349.4	269.4	277.8
Mikopo ya mauzo ya nje	178.7	183.9	184.8	199.5	201.1	192.5	42.7	49.0	52.8	53.6	55.3	24.3	25.2
11. Jumla ya deni la nje la Serikali na sekta binafsi	33,586.1	34,765.3	35,180.1	35,012.6	35,642.2	36,033.7	35,125.7	35,528.8	35,891.9	35,824.7	35,886.2	36,506.1	36,446.8
12. Jumla ya deni la ndani la Serikali	13,219.8	13,631.1	13,886.2	15,073.3	15,334.2	15,620.1	15,742.5	15,485.0	15,329.1	15,253.7	14,917.3	15,117.6	15,045.7
13. Jumla ya deni	46,805.9	48,396.3	49,066.3	50,085.9	50,976.4	51,653.8	50,868.2	51,013.8	51,221.0	51,078.3	50,803.5	51,623.7	51,492.5
Kiwango cha ubadilishaji fedha, mwishoni wa kipindi (TZS/USD)	2,685.6	2,604.6	2,545.8	2,463.3	2,442.8	2,451.6	2,436.8	2,447.5	2,518.1	2,542.5	2,577.4	2,602.0	2,609.2

Chanzo: Wizara ya Fedha na Benki Kuu ya Tanzania

Tanbihi: Madeni yaliyochelewa kulipwa kwenye mashirika ya kimataifa ni yale yanayodaiwa kwa sekta binafsi; inaashiria mtiririko wa deni katika kipindi husika; inahusu hali ya deni mwisho wa kipindi husika;

r ni takwimu zilizorekebishwa; na p, takwimu za awali

Tafsiri ya dhana Muhimu

Ujazi wa fedha

Hujumuisha fedha zote zilizo kwenye mzunguko, nje ya mfumo wa kibenki na amana zote za wakazi wa hapa nchini zilizo kwenye mabenki. Kwa Tanzania ujazi wa fedha hutafsiriwa katika ngazi tatu ambazo ni ; Ujazi wa fedha kwa tafsiri finyu (M1), Ujazi wa fedha kwa tafsiri pana (M2) na Ujazi wa fedha kwa tafsiri pana zaidi (M3).

Ujazi wa fedha kwa tafsiri pana zaidi (M3)

Ujazi wa fedha unaojumuisha ujazi wa fedha kwa tafsiri pana (M2) na amana za fedha za kigeni zilizowekwa na wakazi kwenye benki ndani ya nchi.

Ujazi wa fedha kwa tafsiri pana (M2)

Hii inajumuisha ujazi wa fedha kwa tafsiri finyu (M1) pamoja na amana za akiba na za muda maalumu zilizo katika shilingi, zilizowekwa katika mabenki hapa nchini.

Ujazi wa fedha kwa tafsiri finyu (M1)

Hujumuisha fedha zilizo kwenye mzunguko, nje ya mfumo wa kibenki pamoja na amana za hundi za wakazi zilizo katika mabenki.

Fedha taslim (M0)

Hujumuisha fedha zote zilizo kwenye mzunguko nje ya mfumo wa benki, fedha taslimu katika hifadhi za mabenki na amana za mabenki zilizowekwa Benki Kuu katika shilingi ya Tanzania. Aidha fedha hizi hujulikana kama fedha za msingi.

Riba ya Benki Kuu

Ni kiwango cha riba kinachoamuliwa na Kamati ya Sera ya Fedha na kutumiwa na Benki Kuu kusimamia, kuashiria na kutekeleza sera ya fedha.

Fedha zilizo nje ya mfumo wa kibenki

Hujumuisha noti na sarafu za shilingi ya Tanzania zinazozunguka nje ya mfumo wa benki. Fedha hizi hujuimusiaha fedha zote zilizo nje ya Benki Kuu ya Tanzania na taasisi nyingine za fedha.

Riba inayotumika kuthamini dhamana za serikali kabla ya kuiva

Kiwango cha riba ambacho Benki Kuu ya Tanzania inatumia katika kufanya tathmini fedha inayotakiwa kulipwa pale mwekezaji anapotaka kurejesha dhamana za Serikali (*Treasury bills*) kwa madhumuni ya kupata fedha. Kiwango hiki hukokotolewa kwa kuongeza kipengele cha ziada (*loaded factor*) juu ya riba ya Benki Kuu. Kipengele hiki huamuliwa na kuidhinishwa na Kamati ya Sera ya Fedha (*MPC*) kulingana na hali ya ukwasi katika uchumi.

Kiwango cha kubadilisha fedha

Ni bei ambayo sarafu moja inaweza kununuliwa na sarafu nyingine, kwa mfano, shilingi ya Tanzania (TZS) kwa dola ya Marekani (USD).

Deni la taifa

Ni jumla ya madai yote kwa Serikali na sekta binafsi.

Deni la umma

Deni linalolipwa au lililodhaminiwa na Serikali Kuu. Deni la umma la Tanzania linajumuisha vipengele viwili vikuu: deni la ndani (linalokopwa hasa kugharamia nakisi ya bajeti) na deni la nje (linalokopwa kimsingi kugharamia miradi ya maendeleo). Deni la nje linajumuisha madeni ambayo Serikali Kuu inadaiwa na wadai wa nje, pamoja na madeni ya nje wa idara na wakala wa Serikali ambayo yamedhaminiwa na Serikali Kuu.

Deni la nje

Ni jumla ya mikopo iliyokopwa na wakazi wa nchi kutoka kwa wakopeshaji wa nje kupitia benki za biashara, serikali za kigeni, au taasisi za kifedha za kimataifa. Hujumuisha deni la nje la umma na la sekta binafsi la muda mrefu. Deni hili pia hujumuisha matumizi ya mikopo ya Shirika la Fedha la Kimataifa (IMF), na mikopo ya muda mfupi (yenye muda wa ukomavu wa mwaka mmoja au chini ya hapo), pamoja na malimbikizo ya riba ya ya mikopo ya muda mrefu.

Mfumuko wa bei

Kiwango ambacho wastani wa bei za bidhaa na huduma katika uchumi huongezeka kwa kipindi fulani. Kiwango hiki huwa kinawasilishwa kwa asilimia. Aidha, ongezeko la mfumuko wa bei huashiria kupungua kwa nguvu ya kununua au thamani ya fedha ya nchi husika.

Mfumuko wa bei wa msingi

Ni kasi ya mabadiliko ya bei za bidhaa na huduma, zisizohusisha nishati, vyakula visivyochakatwa na huduma za umeme na maji kwa kipindi maalum. Bidhaa za vyakula visivyochakatwa, nishati, huduma za umeme na maji hazijumishwi kwa kuwa bei zake hubadilikabadilika na zinaweza kuathiriwa mambo mengine yasiyohusisha ongezeko la ujazi wa fedha.

Mfumuko wa bei za vyakula

Ni kiwango cha mabadiliko ya bei za vyakula vyote vilivyochakatwa na visivyochakatwa.

Mfumuko wa bei usio wa vyakula

Ni ongezeko la bei za bidhaa na huduma zote isipokuwa bidhaa za chakula na vinywaji visivyo na kilevi.

Akiba ya fedha za kigeni

Akiba ya fedha za kigeni inajumuisha fedha na rasilimali zote za kifedha nje ya nchi ambazo zinasimamiwa na Benki Kuu ya Tanzania. Akiba hii hutumika kugharamia malipo ya nje, na pia kudhibiti kiwango cha nakisi ya urari wa malipo, kupitia ushiriki katika masoko ya fedha za kigeni. Akiba hii inajumuisha dhahabu-fedha inayomilikiwa na Benki Kuu ya Tanzania, haki maalum wanazopewa wanachama wa Shirika la fedha duniani (IMF) kutumia kiwango cha fedha za kigeni (Special Drawing Rights (SDRs), akiba ya fedha za kigeni katika Shirika la Fedha Duniani (IMF), pamoja na rasilimali za fedha za kigeni zilizopo Benki Kuu ya Tanzania kwa ajili ya kukidhi mahitaji ya kulipia bidhaa na huduma nje ya nchi.

Soko la fedha baina ya mabenki

Ni utaratibu au sehemu ya soko la fedha ambapo mabenki hukopeshana fedha kwa kwa vipindi maalumu. Katika soko hili, kila mkopo unaotolewa huwakilisha makubaliano baina ya benki kukopeshana kiwango husika kwa muda fulani na kiwango fulani cha riba.

Sera ya fedha inayotumia riba

Ni mfumo wa sera ya fedha unaotumiwa na Benki Kuu kudhibiti mfumuko wa bei na kuchagiza ukuaji wa uchumi kupitia riba za mikopo. Kwa kutumia mfumo huu, Benki Kuu ya Tanzania hupanga Riba ya Benki Kuu kila robo mwaka ili kuathiri gharama na upatikanaji wa mikopo katika uchumi. Benki hutumia nyenzo mbalimbali za sera ya fedha kama vile kuuza au kununua dhamana za serikali, hati fungani za serikali, kubadilisha sehemu ya amana ambazo benki zinatakiwa kuweka kisheria katika Benki Kuu ili kudhibiti kiwango cha ukwasi katika uchumi.

Mkopo wa siku moja wa Benki Kuu

Ni utaratibu unaoziwezesha benki kukopa fedha kutoka Benki Kuu kwa hiyari yao kwa muda wa siku moja, kwa kuweka rehani hatifungani zinazokidhi vigezo kama dhamana .

Riba ya Mkopo wa siku moja

Ni kiwango cha riba kinachotozwa na Benki Kuu ya Tanzania kwa mikopo inayotolewa kwa benki kupitia mkopo wa siku moja ‘*Lombard*’. Riba hii hutumika kama ukomo wa juu wa wigo wa riba ya Benki Kuu (CBR).

Akaunti ya mapato ya msingi

Hujumuisha mapato yanayotokana na malipo kwa wafanyakazi, riba, gawio na faida zinazotokana na uwekezaji, mapato ya kodi, na mapato mengineyo yakiwemo yanayohusiana na bima na mifuko ya pensheni.

Akaunti ya mapato ya upili

Hujumuisha uhamisho wa fedha usiohusisha mauziano au mabadilishano ya bidhaa, huduma au rasilimali yoyote yenye thamani ya kiuchumi baina ya wakazi wa nchi tofauti.

Soko la fedha baina ya mabenki kwa siku moja

Ni sehemu ya soko la fedha inayohusisha mikopo ya muda mfupi baina ya mabenki. Katika utaratibu huu, wakopeshaji hukubaliana na wakopaji kukopeshana fedha kwa muda wa siku moja tu, ambapo mkopaji anapaswa kulipa fedha hizo pamoja na riba mwanzoni mwa siku inayofuata.

Mikopo ya muda mfupi toka kwa mabenki (repo)

Ni utaratibu ambao Benki Kuu hukopa fedha kutoka kwa benki kwa kuuza dhamana, kwa makubaliano ya kurejesha fedha hizo pamoja na kiwango fulani cha riba baada ya muda maalumu kwa kuzinunua tena dhamana hizo kutoka kwa benki zilizokopesha. Utaratibu huu hutumika kupunguza ukwasi katika uchumi.

Mikopo ya muda mfupi kwa mabenki (reverse repo)

Ni utaratibu ambao Benki Kuu hukopesha fedha kwa benki kupitia ununuzi wa dhamana kwa makubaliano ya kurejesha fedha hizo pamoja na kiwango fulani cha riba baada ya muda fulani, kwa kuziuza tena dhamana hizo kwa benki zilizokopeshwa. Utaratibu huu hutumika kuongeza ukwasi katika uchumi.

Wastani wa riba za dhamana za Serikali

Hiki ni kiwango cha jumla cha riba ya dhamana za serikali, ambacho hukokotolewa kwa kuzingatia thamani ya mauzo ya dhamana za siku 35, 91, 182, na siku 364, ambacho huwasilishwa kwa asilimia.

ISSN 0856 - 6844

TANZANIA

Kwa maelezo zaidi wasiliana na:
Benki Kuu ya Tanzania, Barabara ya 16 ya Jakaya Kikwete 40184,
Sanduku la Posta 2303, Dodoma, Tanzania
Simu: +255 26 296 3182-7 au +255 22 223 2541

Taarifa hii inapatikana kwenye tovuti: http://www.bot.go.tz

Imechapishwa na Maktaba Benki Kuu Ya Tanzania